

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLOMOUCI

FILOZOFICKÁ FAKULTA

KATEDRA BOHEMISTIKY

**Využití prostředků syntaktické roviny při ovlivnění recipienta
mediálních sdělení**

Use of the means of the syntactic plane in order to affect the recipients
of media communication

Magisterská diplomová práce

Česká filologie

Autor práce: **Bc. Lucie Staničková**

Vedoucí práce: **Mgr. Jindřiška Svobodová, Ph.D.**

Olomouc 2019

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem předloženou magisterskou diplomovou prací vypracovala samostatně pod odborným vedením Mgr. Jindřišky Svobodové, Ph.D., a uvedla v ní veškerou literaturu a ostatní zdroje, které jsem použila.

V Olomouci dne .....

.....

Poděkování

Na tomto místě bych chtěla srdečně poděkovat vedoucí své práce Mgr. Jindřišce Svobodové, Ph.D., za poskytnutí odborného dohledu, věcných připomínek a času, který mě a mé práci věnovala. Dále bych chtěla poděkovat své rodině za velkou podporu.

Obsah

Úvod	6
1 Žurnalistika a funkční styl publicistický	8
2 Zpravodajství a publicistika	10
2.1 Publicistika.....	10
2.2 Zpravodajství	11
2.2.1 Televizní zpravodajství a televizní zpráva	12
3 Požadavky na zpravodajství.....	14
3.1 Informační kvalita	14
3.2 Objektivita zpravodajství.....	15
3.3 Vyváženost a nestrannost	16
4 Syntaktická rovina	17
4.1 Slovosled	17
4.2 Slovoslední činitele	18
4.2.1 Aktuální členění	18
4.2.2 Gramatická stavba výpovědi	19
4.3 Větosled	19
4.4 Modalita	20
4.5 Výpovědní modifikace.....	22
5 Metodologická východiska	23
5.1 Výzkumné otázky a předpoklady	24
5.2 Metodologie	24
6 Analýza	26
6.1 Česká televize	29
6.1.1 Marcela Augustová	30

6.1.2	Michal Kubal	36
6.1.3	Daniela Písařovicová	41
6.1.4	Jakub Železný.....	47
6.1.5	Světlana Witowská	52
6.1.6	Martin Řezníček.....	57
6.1.7	Mluvčí České televize.....	62
6.2	Televize Nova.....	66
6.2.1	Lucie Borhyová a Reynolds Koranteng	67
6.2.2	Renáta Czadernová a Petr Suchoň	74
6.2.3	Kristina Kloubková a Martin Pouva	79
6.2.4	Mluvčí TV Nova.....	84
7	Srovnání a vyhodnocení	88
8	Závěr	93
	Anotace	95
	Resumé.....	97
	Seznam použité literatury	99
	Seznam grafů	103
	Seznam tabulek.....	104

Úvod

S rozvojem informačních technologií a rostoucí konkurencí dochází stále častěji k výrazným změnám činnosti hromadných sdělovacích prostředků. Vedle veřejnoprávních médií se objevuje velké množství médií soukromých, a to způsobuje již zmíněný nárůst konkurence ovlivňující nejen způsob předávání informací, ale také jejich zpracování. Jednotlivá média se snaží upoutat pozornost co největšího množství příjemců (ať už se jedná o čtenáře, posluchače nebo diváky), a proto dochází ke změnám charakteru žurnalistických textů nejen z hlediska jejich obsahu, ale také po stránce jazykové.

V předkládané diplomové práci se zaměříme na výrazové prostředky syntaktické roviny užití u moderátorů hlavních zpravodajských relací České televize a TV Nova. Záměrně jsme vybrali hlavní relace dvou nejznámějších a nejsledovanějších televizních stanic, a to jak komerčního, tak veřejnoprávního média, abychom mohli následně porovnat, zda se vysílání v obou médiích liší právě na úrovni užitých výrazových prostředků. Budeme se věnovat zejména prostředkům, které mluvčí využívá k tomu, aby zaujal adresáta a následně jej ovlivnil, a jejichž užitím může dojít k porušení zpravodajské normy.

Analyzované vzorky jsme získali přepisem hlavních zpravodajských relací, které byly odvysílány na podzim roku 2018, z mediální databáze Anopress, která pravidelně monitoruje česká média. Základním časovým vymezením jsou tři měsíce (září—listopad 2018), přičemž analýze podrobíme osmnáct záznamů Událostí České televize (celkem 338 příspěvků) a devět záznamů Televizních novin TV Nova (celkem 161 příspěvků). V práci nebudeme používat fonetický přepis, jelikož pro naši analýzu není zapotřebí. Jednotlivé zpravodajské relace jsou vybrány tak, aby byl počet vzorků relativně totožný a my získali korpusy stejného rozsahu a mohli v závěru provést relevantní srovnání mezi danými televizními stanicemi.

V úvodních kapitolách diplomové práce nejprve vymežíme pojmy žurnalistika a funkční styl publicistický, přiblížíme publicistiku a zpravodajství, dále se budeme věnovat televiznímu zpravodajství a žánru televizní zprávy. Další kapitola pak bude zaměřena na zpravodajské normy, a to především na informační kvalitu, objektivitu

a neutralitu. V neposlední řadě se budeme věnovat také výrazovým prostředkům syntaktického plánu, zejména aktuálnímu členění výpovědi a modalitě.

Následně v samostatném oddíle provedeme analýzu vybraných vzorků z hlediska tématu této práce a pokusíme se zodpovědět na předem stanovené výzkumné otázky. U jednotlivých moderátorů se zaměříme především na výrazové prostředky syntaktické roviny, jejichž užitím by mohlo dojít k ohrožení objektivitu a neutrality či omezení informační kvality zpravodajských sdělení. V závěru práce poté porovnáme příspěvky obou televizních stanic mezi sebou.

Vycházíme z předpokladu, že v případě veřejnoprávního média budou moderátoři respektovat požadavky zpravodajských žánrů a klást důraz na dodržování zpravodajské normy. V tomto případě očekáváme minimální výskyt prostředků, které by mohly ohrozit objektivitu nebo směřovat ke snížení informační kvality. Naopak komerční média usilují o zvýšení sledovanosti, což se může dít na úkor informačních kvalit či objektivitu sdělení, a tomu mohou odpovídat také užití výrazové prostředky. Očekáváme, že moderátoři budou usilovat především o získání a udržení pozornosti recipientů a nebudou záměrně používat prostředky, které by mohly vést ke snížení informační kvality nebo objektivitu zpráv.

Cílem této práce je jednak potvrdit nebo vyvrátit pravdivost našich předpokladů a zjistit, zda moderátoři v televizním zpravodajství adekvátně využívají zvolené jazykové prostředky syntaktické roviny a dodržují tak jednotlivé normy. Rovněž se pokusíme odpovědět na otázky, jaké výrazové prostředky mohou působit jako aktivní prvky při ovlivňování recipientů a jakým způsobem porušují profesionální mluvčí zpravodajské normy.

Pro analýzu jsme zvolili kvantitativní metodu výzkumu, při které si nejprve opatříme potřebná data, která budeme analyzovat, a v závěru poté provedeme samotnou analýzu, interpretaci nashromážděných dat a jejich vyhodnocení.

1 Žurnalistika a funkční styl publicistický

Žurnalistika (někdy také označována jako novinářství či publicistika) představuje pojem nesmírně široký a jen velmi těžko uchopitelný, zpravidla chápaný jako typ veřejné komunikace. Jaroslav Bartošek definuje žurnalistiku jako „činnost zaměřenou na sbírání, úpravu a distribuci zpráv, příslušných komentářů a dalších charakteristických materiálů (sdělení) prostřednictvím masmédií.“¹ Přestože existuje mnoho definic, které se mohou lišit nejen svým rozsahem, ale také významem, obecně lze říci, že pojem žurnalistika se užívá pro činnost v hromadných sdělovacích prostředcích, která je spjata s mezilidskou mediální komunikací, při níž dochází k informování o aktuálních společenských a politických událostech a jejich komentování. Proto ji v české lingvistice (resp. stylistické terminologii) můžeme chápat také jako pojmenování příslušných textů, které v rámci této činnosti vznikají.²

Žurnalistika tak dennodenně odpovídá na otázku „Co je nového?“ a využívá k tomu nejrozličnější specifické jazykové, stylistické a další žánrové prostředky,³ pro které se v rámci stylistiky vyvinulo zobecněné a nadřazené označení publicistický styl.

Publicistický styl je jedním ze základních funkčních stylů současné češtiny. Využívá se, jak již bylo výše zmíněno, v oblasti žurnalistiky, která se chápe jako nadřazený pojem pro zpravodajství a publicistiku. Kromě psaných textů v periodickém tisku sem řadíme také mluvené projevy, které jsou posluchačům a divákům zprostředkovány prostřednictvím speciálních pořadů vysílaných rozhlasem či televizí. Celkový charakter textů publicistického stylu poté vychází z potřeby „rychle, výstižně a co nejúčinněji informovat adresáty nejrozličnějšího sociálního zařazení, věku a vzdělání, zprostředkovávat myšlenky s maximální srozumitelností a sémantickou jednoznačností, bezprostředností a přesvědčivostí, získávat čtenáře nebo posluchače pro přístup k problémům v duchu názorů, které

---

¹ BARTOŠEK, Jaroslav. *Jazyk žurnalistiky*. In. DANEŠ, František a kol. *Český jazyk na přelomu tisíciletí*. Praha: Academia, 1997, s. 42.

² ČECHOVÁ, Marie, KRČMOVÁ, Marie a MINÁŘOVÁ, Eva. *Současná stylistika*. Praha: NLN, Nakladatelství Lidové noviny, 2008, s. 244.

³ OSVALDOVÁ, Barbora. *Zpravodajství v médiích*. 2., upr. vyd. Praha: Karolinum, 2011, s. 9.

publicistický orgán reprezentuje.“⁴ Mezi nejdůležitější funkce žurnalistických textů patří zejména funkce informativní (zpravovací, sdělné, komunikační) a persvazivní (tj. působící, ovlivňovací, přesvědčovací a získávací).⁵

Přestože je tento funkční styl založen především na spisovném jazyce, využívá se zde také výrazů a prostředků nespisovných, které pomáhají dotvářet specifický rys publicistických projevů a základní funkci publicistiky.⁶ Příznačná je také jistá modelovost způsobu vyjádření, zejména u opakujících se situací, o nichž média informují. V neposlední řadě je typickým rysem publicistického stylu rovněž jeho úzké sepětí s dobou, ve které žurnalistické texty vznikají, jelikož s rozvojem společenského dění sílí také tendence po neustálé aktualizaci vyjadřování.

Publicistický styl lze charakterizovat jako styl objektivní a výrazně dynamický, s častými přesahy do oblasti jiných funkčních stylů, který můžeme dále rozdělit na jednotlivé dílčí funkční styly, a to styl zpravodajský, publicistický styl analytický a publicistický styl beletristický.

---

⁴ ČECHOVÁ, Marie, KRČMOVÁ, Marie a MINÁŘOVÁ, Eva. *Současná stylistika*. Praha: NLN, Nakladatelství Lidové noviny, 2008, s. 246.

⁵ MINÁŘOVÁ, Eva. *Stylistika pro žurnalisty*. Praha: Grada Publishing, 2011, s. 169.

⁶ ČECHOVÁ, Marie, KRČMOVÁ, Marie a MINÁŘOVÁ, Eva. *Současná stylistika*. Praha: NLN, Nakladatelství Lidové noviny, 2008, s. 250.

2 Zpravodajství a publicistika

Jednotlivé žurnalistické texty můžeme tedy rozlišovat na dva základní typy, a to texty zpravodajské a publicistické. Zatímco zpravodajství „má především funkci informační, definiční a snaží se aktuální události bez prodlení zachytit, popsat a předat různě diferencovaným publikům“, úkolem publicistiky „je hledání souvislostí, vyslovování názorů, komentářů, mínění a stanovisek k většinou již známým faktům.“⁷

Pro tuto práci bude klíčovým pojmem především zpravodajství, jelikož vybrané televizní relace, kterými se v této práci budeme zabývat a analyzovat je, řadíme do stylu zpravodajského.

2.1 Publicistika

Praktická encyklopedie žurnalistiky uvádí, že pojem publicistika pochází z latinského slova „publicus“, což v překladu znamená obecní, státní, veřejný či úřední, a představuje „činnost zaměřenou k veřejnosti, která je určena ke zveřejňování.“⁸ Společně se zpravodajstvím utváří publicistika stěžejní pilíře žurnalistiky. Na rozdíl od zpravodajství však publicistické texty obsahují také postoje, soudy či vlastní názor autora a do popředí se tak, kromě funkce informativní, dostávají zejména funkce působící, ovlivňovací, přesvědčovací nebo získávací. V jazykových příručkách bývá publicistika chápána jako nadřazený pojem pro publicistiku analytickou a beletristickou.

V rámci publicistického stylu analytického nejde primárně o předávání nových informací, jako je tomu u zpravodajství, cílem je přinášet také starší informace, „nyní opakované, prohlubované, ale nově předkládající adresátům analýzu sdělovaných zpráv, doplněnou argumentacemi a prezentacemi určitého postoje k nim.“⁹ Na rozdíl od zpravodajského stylu bývá v publicistickém stylu

---

⁷ OSVALDOVÁ, Barbora. *Zpravodajství v médiích*. 2., upr. vyd. Praha: Karolinum, 2011, s. 13.

⁸ OSVALDOVÁ, Barbora a HALADA, Jan. *Praktická encyklopedie žurnalistiky*. 2. dopl. vyd. Praha: Nakladatelství Libri, 2002, s. 146.

⁹ MINÁŘOVÁ, Eva. *Stylistika pro žurnalisty*. Praha: Grada Publishing, 2011, s. 174.

analytickém porušována modelovost a dochází k obměňování stabilizovaných výrazových prostředků. „Pro texty publicistického stylu je právě příznačné uplatňování obrazného vyjádření, typická je metaforičnost a metonymičnost vyjádření, výskyt rozmanitých tropů, figur a jiných stylově aktivních výrazových prostředků,¹⁰ které zajišťují zejména funkci persvazivní a získávací. Mezi žánry tohoto stylu řadíme úvodník, komentář, glosu, novinářský posudek, novinářskou recenzi a kritiku, interview, projev, proslov, diskuzi, debatu, polemiku či reportáž.¹¹

Publicistický styl beletristický ve srovnání s ostatními nejvíce „charakterizuje nárůst beletrizace vyjadřování a větší podíl subjektivity.“¹² Vedle základních funkcí publicistického stylu plní tyto texty také funkci estetickou. V textu se hojně využívá prostředků obrazného vyjádření jako metafor, metonymií či vžitých tropů a figur. „K beletristicky zaměřeným publicistickým útvarům patří novinářský fejeton, sloupek, črta, medailonek a beletrizovaná reportáž.“¹³

2.2 Zpravodajství

Jako zpravodajství označujeme „jak přípravnou fází hledání a výběru informací, tak jejich následné sdělování prostřednictvím specifických žurnalistických projevů.“¹⁴ Prostřednictvím médií zprostředkovává čtenářům, posluchačům a divákům fakta a události, které vyhledává, třídí a interpretuje.

Zpravodajské texty přináší věcné a konkrétní zprávy o nových a aktuálních událostech nejen ze sféry politické, ekonomické či společenské, ale také stále častěji ze sféry odborné. Významnou roli zde hraje především funkce informativní, kdy se autor projevu snaží o rychlé, aktuální a zejména objektivní předání informací publiku. Kromě objektivity by zpravodajství mělo být také „přesné, vyvážené, nepředpojaté a nestranné, poctivé jak při výběru, tak při ztvárnění a následné prezentaci, dále pak ověřené minimálně ze dvou zdrojů, aktuální, včasné, jasné

---

¹⁰ MINÁŘOVÁ, Eva. *Stylistika pro žurnalisty*. Praha: Grada Publishing, 2011, s. 175.

¹¹ ČECHOVÁ, Marie, KRČMOVÁ, Marie a MINÁŘOVÁ, Eva. *Současná stylistika*. Praha: NLN, Nakladatelství Lidové noviny, 2008, s. 267.

¹² MINÁŘOVÁ, Eva. *Stylistika pro žurnalisty*. Praha: Grada Publishing, 2011, s. 176.

¹³ ČECHOVÁ, Marie, KRČMOVÁ, Marie a MINÁŘOVÁ, Eva. *Současná stylistika*. Praha: NLN, Nakladatelství Lidové noviny, 2008, s. 268.

¹⁴ OSVALDOVÁ, Barbora. *Zpravodajství v médiích*. 2., upr. vyd. Praha: Karolinum, 2011, s. 19.

a srozumitelné.¹⁵ Pro zpravodajství je typická modelovost, způsobená snahou přinést danou zprávu co nejrychleji. „Výběr výrazových prostředků je veden snahou o objektivní, tedy nezaujatou, nezkreslenou a úplnou informaci,¹⁶ využívá se především neutrální vrstva spisovného jazyka.

Mezi základní zpravodajské žánry se řadí například zpráva, krátká zpráva (noticka), oznámení, inzerát, reportáž a další.¹⁷ Zpráva i reportáž mohou mít jak mluvenou, tak psanou podobu a podle toho, které médium zprostředkovává přenos informací, je dělíme na zprávu a reportáž novinovou, rozhlasovou a televizní.

2.2.1 Televizní zpravodajství a televizní zpráva

Televizní zpravodajství představuje „druh audiovizuální žurnalistické tvorby, jejímiž určujícími znaky jsou kontinuální periodicita a vysoká operativnost při šíření informací v kombinaci pohyblivého obrazu a zvuku.“¹⁸ Vyznačuje se zejména velkou mírou rychlosti a aktuálnosti při šíření audiovizuálních informací, využívá se zde složky zvukové a obrazové, přičemž platí, že to, co divák na obrazovce vidí, by měl také slyšet, avšak to, co slyší, nemusí nutně vidět.

Pro televizní zpravodajství je typické užití spisovného jazyka s hovorovými prvky a prostředků mluveného projevu, využívá se krátkých a srozumitelných vět. Významným výrazovým prostředkem, který je zde uplatňován, jsou nonverbální prvky, například gesta, mimika, tón nebo rychlost mluvy, držení těla či zvolený oděv.

O významu TV zpravodajství svědčí zejména to, že hlavní zpravodajská relace bývá zařazena hned na úvod večerního vysílání (jedná se o tzv. prime time) a přináší divákům každý den nové a aktuální zprávy z domova i ze světa. Jedná se o jeden z mála pořadů s neměnným umístěním v televizním programu, který je vysílán živě s pevně stanoveným začátkem a koncem.

---

¹⁵ OSVALDOVÁ, Barbora. *Zpravodajství v médiích*. 2., upr. vyd. Praha: Karolinum, 2011, s. 19–20.

¹⁶ MINÁŘOVÁ, Eva. *Stylistika pro žurnalisty*. Praha: Grada Publishing, 2011, s. 172–173.

¹⁷ ČECHOVÁ, Marie, KRČMOVÁ, Marie a MINÁŘOVÁ, Eva. *Současná stylistika*. Praha: NLN, Nakladatelství Lidové noviny, 2008, s. 264.

¹⁸ OSVALDOVÁ, Barbora a HALADA, Jan. *Praktická encyklopedie žurnalistiky*. 2. dopl. vyd. Praha: Nakladatelství Libri, 2002, s. 218.

„Od zpravodajského příspěvku v televizi se požaduje, aby byl stručný, věcný, hutný, jasný a přesný,“¹⁹ kromě těchto požadavků klade společnost na zpravodajství také další nároky. Mezi nejčastější patří zejména objektivita, vyváženost a nestrannost.²⁰

Televizní zpráva představuje základní stavební jednotku televizního zpravodajství s dominantní informativně poznávací funkcí. „Obecně je charakterizována jako pohotová, věcná, stručná a přesná informace o společensky důležitých, významných nebo zajímavých událostech, zaznamenaných v jejich audiovizuální syntetické podobě.“²¹ V televizních zprávách převládá zejména logický kompoziční postup, který tvoří dvě části. V první části uvádí moderátor ve studiu všechna podstatná fakta, která tvoří jádra zprávy. Druhá část je pouze obrazová a tvoří jeho doplněk.²² Barbora Osvaldová rozděluje televizní zprávu na čtenou, obrazovou, kombinovanou, reportážní a zpravodajský rozhovor.²³

Čtenou televizní zprávu řadíme mezi nejstarší, jedná se o stručnou informaci, stylisticky upravenou a živě interpretovanou moderátorem ze studia, jejímž hlavním cílem je informovat adresáty o tom, co se teprve stane. Zpráva obrazová je stručným a krátkým obrazovým záznamem události, doplněným o text přečtený moderátorem ve studiu. Kombinovaná zpráva představuje nejrozšířenější druh televizní zprávy, nabitý informacemi a nejrůznějšími údaji, který dominuje především ve zpravodajství o ekonomických a politických událostech. Reportážní zpráva (běžně nazývaná jako reportáž) prezentuje fakta zhuštěná do živého vstupu. Jedná se o kvalitně nejdokonalejší žánrový útvar televizního zpravodajství. Posledním typem je zpravodajský rozhovor (označován jako interview), který je běžně realizován prostřednictvím otázek a odpovědí.²⁴

---

¹⁹ OSVALDOVÁ, Barbora. *Zpravodajství v médiích*. 2., upr. vyd. Praha: Karolinum, 2011, s. 77.

²⁰ MCQUAIL, Denis. *Úvod do teorie masové komunikace*. 4., rozšířené a přepracované vydání. Praha: Portál, 2009, s. 213.

²¹ OSVALDOVÁ, Barbora. *Zpravodajství v médiích*. 2., upr. vyd. Praha: Karolinum, 2011, s. 83.

²² Tamtéž, s. 84.

²³ Tamtéž, s. 85—88.

²⁴ Tamtéž, s. 85—87.

3 Požadavky na zpravodajství

Média sehrávají v životě současné společnosti velmi zásadní roli zprostředkovatele informací a zpráv o aktuálním a nejnovějším dění doma i ve světě, je proto patrné, že společnost tak na média uplatňuje jistá očekávání, která se týkají zejména kvality poskytovaných informací. Denis McQuail ve své publikaci *Úvod do teorie masové komunikace* uvádí hlavní požadavky kladené na kvalitu informací, kterými jsou relevance zpráv a podkladových informací, dále pak objektivita, vyváženost a nestrannost informací.²⁵ Naproti tomu Tomáš Trampota ve své knize *Zpravodajství* tato očekávání označuje jako normativní požadavky, které však nemají přímo podobu norem. „Mezi nejčastěji artikulované normativní požadavky na zpravodajství v liberálně demokratických společnostech můžeme zařadit požadavky objektivity, vyváženosti a nestrannosti.“²⁶

3.1 Informační kvalita

Hlavním cílem zpravodajského textu je v relativně krátkém a omezeném intervalu zprostředkovat maximum možných relevantních informací velkému množství recipientů. Předpokladem splnění tohoto cíle je text, který je přístupný, jasný, přehledný a stručný.²⁷

Základním pojmem ve vztahu k informační kvalitě je objektivita. Denis McQuail při definici informační kvality využívá schéma objektivit Jürgena Westerståhla, který vychází z předpokladu, „že objektivita souvisí nejen s fakty, ale i s hodnotami, a že fakta mají také hodnotící důsledky.“²⁸ Westerståhl tedy pracuje s pojmem objektivita, který podle něj tvoří dva základní faktory, a to faktičnost a nestrannost.

---

²⁵ MCQUAIL, Denis. *Úvod do teorie masové komunikace*. 4., rozšířené a přepracované vydání. Praha: Portál, 2009, s. 213.

²⁶ TRAMPOTA, Tomáš. *Zpravodajství*. Praha: Portál, 2006, s. 143.

²⁷ OSVALDOVÁ, Barbora. *Zpravodajství v médiích*. 2., upr. vyd. Praha: Karolinum, 2011, s. 117.

²⁸ MCQUAIL, Denis. *Úvod do teorie masové komunikace*. 4., rozšířené a přepracované vydání. Praha: Portál, 2009, s. 211.

Faktor faktičnosti tvoří tři dílčí aspekty, jedná se o pravdivost, relevanci a informativnost. Pravdivosti dosáhneme tak, je-li zpráva přesná, úplná a zcela oproštěna od jakéhokoli komentáře či hodnocení autora. Druhým aspektem je relevance, která se dělí na vnitřní, týkající se práce s informacemi na úrovni sdělení, a vnější, ta se týká práce s informacemi na úrovni celého média. Posledním aspektem faktičnosti je informativnost, jejíž podstatou je požadavek zpracovat sdělení tak, aby jej mohl příjemce snadno zachytit a porozumět mu.²⁹

Druhý aspekt objektivity, nestrannost, tvoří vyváženost a neutralita. Vyváženosti lze dosáhnout uvedením protichůdných názorů na skutečnost, o které je informováno. Musí být podány ve stejném nebo odpovídajícím čase, poměru, prostoru a formě. V rámci neutrality se předpokládá užití výrazově neutrálních označovacích prostředků, bez přítomnosti expresivity, citového hodnocení, apelového, fatického, asociačního a evokačního příznaku.³⁰

3.2 Objektivita zpravodajství

Jedním z nejdůležitějších kritérií zpravodajství, která příjemci zpráv požadují a očekávají, je především objektivita sdělení. Objektivita představuje termín, se kterým se v rámci zpravodajství a žurnalistiky vůbec velmi často pracuje, avšak chápání tohoto pojmu může být různé.

Teoretik Denis McQuail rozumí objektivitou „zvláštní formu mediální činnosti a zvláštní postoj k úloze shromažďovat, zpracovávat a rozšiřovat informace,“ které jsou vymezeny několika hlavními rysy: 1. odstup a neutralita ve vztahu k předmětu zpravodajství (vyloučení subjektivního pohledu nebo osobního zaujetí); 2. absence stranění (zdržet se předpojatosti a nestavět se na ničí stranu); 3. přesnost a další kritéria pravdivosti (relevance a úplnost); 4. absence skrytých motivů nebo služby třetí straně.³¹

---

²⁹ JÍLEK, Viktor a BEDNAŘÍKOVÁ, Božena. *Jazykové prostředky s potenciálem porušit normu v oblasti mediálního zpravodajství*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2015, s. 13.

³⁰ Tamtéž, s. 13.

³¹ MCQUAIL, Denis. *Úvod do teorie masové komunikace*. 4., rozšířené a přepracované vydání. Praha: Portál, 2009, s. 210.

V českém prostředí se objektivitou zabývala například Barbora Osvaldová, která upozornila na to, že „absolutní objektivnosti nelze dosáhnout, jelikož už sám výběr skutečností, které mají být sděleny, je proces neobjektivní.“³² Podle Osvaldové je objektivitou potlačování subjektivního faktoru, tedy všech projevů autorského subjektu. Důležité je otevřené poukázání na všechny subjektivní zdroje a snahu o jejich vyváženost, v neposlední řadě je podstatná také výrazová neutrálnost, tedy užívání spisovného jazyka, dodržování spisovné jazykové normy, upřednostňování ustálených způsobů vyjadřování, potlačení příliš nápadných aktualizací a podobně.³³

Stále častěji však dochází, ve snaze o zvýšení sledovanosti a zaujetí co největšího počtu příjemců, k potlačení informační funkce. Především pro komerční média je typické, že autoři do zpráv často vkládají své vlastní postoje a názory, nicméně v poslední době se tento trend začíná objevovat také u veřejnoprávních médií, která by měla zprostředkovávat informace nestranně a nezaujatě.

3.3 Vyváženost a nestrannost

Na základně požadavku nestrannosti by měla „médiá působit jako objektivní činitel, který fakta, názory a přesvědčení zpravodajství zprostředkovává a nikoli cíleně usměrňuje a tvaruje. Zpravodajství nesmí stranit a přejímat žádný z mediovaných názorů.“³⁴ Podle Jörgena Westerståhla je nestrannost jednou ze dvou základních složek objektivitivy zpravodajství.

V rámci vyváženosti se předpokládá, že „zpravodajství bude poskytovat stejnou možnost přístupu do výpovědí o událostech všem stranám, názorům a úhlům pohledu, které jsou relevantní ke zpracovávanému tématu události.“³⁵ Jörgen Westerståhl společně se svým kolektivem vnímají vyváženost jako jednu ze složek nestrannosti zpravodajství.

---

³² OSVALDOVÁ, Barbora. *Zpravodajství v médiích*. 2., upr. vyd. Praha: Karolinum, 2011, s. 12.

³³ Tamtéž, s. 133.

³⁴ REIFOVÁ, Irena. *Slovník mediální komunikace*. Praha: Portál, 2004, s. 163.

³⁵ Tamtéž, s. 314.

4 Syntaktická rovina

Poskytování a předávání informací prostřednictvím jazyka probíhá v promluvách (textech). Hlavním úkolem syntaxe je „podat systematický popis a výklad výrazové, významové a komunikativní struktury jazykových jednotek, které mají schopnost promluvovou funkci plnit, a jejich specifických funkcí.“³⁶ Rovněž postihuje také pravidelnosti ve výstavbě výpovědí, jejich částí, a zjišťuje systémové uspořádání jednotek.

Většinu textů, ať už se jedná o texty mluvené nebo psané, můžeme rozdělit na základní textové jednotky, tedy výpovědi, jež mají komplexní povahu. Výpověď představuje minimální komunikát, který je omezen zvukovými signály v případě mluveného textu nebo grafickými signály (diakritikou) v případě textu psaného, např. tečkou, otazníkem, vykřičníkem či středníkem.³⁷ Výpovědi rozumíme větu, která je zakotvená v konkrétní komunikační situaci.³⁸

4.1 Slovosled

O slovosledu hovoříme v souvislosti s těmi větnými složkami, které jsou v rámci výpovědi vzájemně přemístitelné, např. větné členy, slova nebo fráze. Slovosled odráží zejména komunikační funkci výpovědi a komunikační záměr mluvčího, představuje prostředek, který kontextově zapojuje výpovědi do daného komunikačního rámce. V češtině je slovosled relativně volný a vyznačuje se vysokou mírou slovosledné flexibility.³⁹

Podle Mathesiova pojetí rozhoduje o slovosledu věty zejména aktuální členění jakožto základní slovosledný činitel, vedlejšími činiteli jsou poté činitel

---

³⁶ DANEŠ, František, GREPL, Miroslav a HLAVSA, Zdeněk. *Mluvnice češtiny 3*. Praha: Academia, 1987, s. 7.

³⁷ Tamtéž, s. 7.

³⁸ V této práci zpravidla nebudeme pojem výpověď užívat tak, jak je definován v syntaxi, ale jako synonymum výrazu sdělení. Pouze v případě pasáží věnovaných slovosledu jej užíváme jako syntaktický termín.

³⁹ KARLÍK, Petr, NEKULA, Marek a PLESKALOVÁ, Jana. *Encyklopedický slovník češtiny*. Praha: Nakladatelství Lidové noviny, 2002, s. 425.

gramatický a rytmický, příležitostně se mohou uplatňovat také další činitelé, např. činitel rozměrový, stylistický zřetel apod.⁴⁰

4.2 Slovoslední činitelé

Za slovosledné činitele považujeme „ty složky jazykového systému, které se – vedle svých ostatních funkcí, které v jazyce mají – významným způsobem uplatňují při transformování jazykových obsahů do jejich linearizované podoby.“⁴¹ Jak již bylo výše zmíněno, jedná se o aktuální členění, gramatickou a rytmickou stavbu výpovědi nebo také styl, ať už se jedná o styl funkční nebo individuální styl autorský. Pro naši práci jsou však nejdůležitější především první dva slovosledné činitele.

4.2.1 Aktuální členění

Aktuální členění představuje základní slovosledný činitel české výpovědi, který se týká především „způsobu, jakým je začleněna do věcné souvislosti, z níž vznikla.“⁴² V českém jazyce se výpovědní složky řadí do lineárního slovosledu, avšak v praxi nemusí vždy platit, že by jejich uspořádání pokaždé odpovídalo vzestupné linii výpovědní dynamičnosti. Zapojením výpovědi do určitého kontextu může dojít ke změnám v lineárním uspořádání větných složek, a tak vzniká velký počet kontextově nebo situačně podmíněných slovosledných variant.⁴³

V češtině řadíme složky výpovědi do lineárního sledu v první řadě podle jejich aktuálních rolí ve výpovědi. Ve výpovědích s objektivním pořadem se „postupuje od známého k neznámému a posluchači se tím usnadňuje pochopení toho, co se říká.“⁴⁴ Méně závažné složky tedy stojí na začátku výpovědi a výpovědní hodnota stoupá ve směru zleva doprava, od tematické části k části rematické. Může

---

⁴⁰ KARLÍK, Petr, NEKULA, Marek a PLESKALOVÁ, Jana. *Encyklopedický slovník češtiny*. Praha: Nakladatelství Lidové noviny, 2002, s. 425.

⁴¹ DANEŠ, František, GREPL, Miroslav a HLAVSA, Zdeněk. *Mluvnice češtiny 3*. Praha: Academia, 1987, s. 600.

⁴² MATHESIUS, Vilém. *Čeština a obecný jazykozpyt: soubor statí*. Praha: Melantrich, 1947, s. 234.

⁴³ DANEŠ, František, GREPL, Miroslav a HLAVSA, Zdeněk. *Mluvnice češtiny 3*. Praha: Academia, 1987, s. 601.

⁴⁴ MATHESIUS, Vilém. *Čeština a obecný jazykozpyt: soubor statí*. Praha: Melantrich, 1947, s. 241.

však dojít k porušení tohoto slovosledného schématu, v tom případě hovoříme o výpovědích se subjektivním pořadem, při němž „mluvčí nedbá přirozeného postupu od známého k neznámému, nýbrž je zaujat jádrem výpovědi tak, že je klade na první místo.“⁴⁵ Složky s nejvyšším stupněm výpovědní dynamičnosti tak stojí před složkami s nižším stupněm a výpovědní hodnota klesá od části rematické k části tematické. Je však důležité upozornit, že uspořádání nemusí odpovídat těmto variantám, jelikož v češtině musíme počítat s výraznou slovoslednou variabilitou výpovědních složek.

4.2.2 Gramatická stavba výpovědi

Kromě již zmíněného aktuálního členění ovlivňuje slovosled výpovědi také její gramatická forma, což se projevuje dvojím způsobem. Větné složky v určitých syntaktických pozicích jsou slovosledně vázány na lineární umístění větné složky, která jim dominuje. Nejčastěji se jedná o dominované členy substantivních frází. V dalším případě závisí slovosled větných složek na kategoriální (slovnědruhov) příslušnosti, na tom, zda jsou vyjádřeny vedlejší větou nebo nevětně, a v neposlední řadě na jejich formálně morfologických charakteristikách. Působení gramatické stavby výpovědi na slovosled však nelze shrnout pouze do jediného pravidla, ale spíše do souboru různých pravidel, v nichž se odráží činitelé gramatické povahy.⁴⁶

4.3 Větosled

V souvislosti s hlavními a vedlejšími větami, které souřadně nebo podřadně spojujeme do jednoho souvětí celku, hovoříme o větosledu. Český větosled se řídí stejnými principy jako slovosled, uspořádání vět v souvětí závisí na jejich funkci v aktuálním členění, které je dáno obsahem věty nebo větného celku v kontextu. Vedlejší věty, které stojí před hlavní řídicí větou, plní funkci tematickou,

---

⁴⁵ MATHESIUS, Vilém. *Čeština a obecný jazykozpyt: soubor statí*. Praha: Melantrich, 1947, s. 241.

⁴⁶ DANEŠ, František, GREPL, Miroslav a HLAUSA, Zdeněk. *Mluvnice češtiny 3*. Praha: Academia, 1987, s. 603.

zpravidla se jedná o vedlejší věty podmětové, příslovečné časové, zřetelové, podmínkové a přípustkové. Naopak za větou hlavní bývají umístěny věty, které plní funkci rematickou, jsou to vedlejší věty předmětové, místní, příčinné, účelové nebo účinkové.⁴⁷ Vedlejší věty mohou být do hlavních vět také vloženy, je však důležité, aby nedošlo k porušení srozumitelnosti dané výpovědi.

4.4 Modalita

Gramatická kategorie modality představuje široký pojem, který je různými badateli různě chápán a interpretován, v české lingvistice je společným rysem modality to, že se „její podstata spatřuje ve vztazích mezi složkami komunikačního procesu, tj. především mezi mluvčím, větou/výpovědí a objektivní skutečností.“⁴⁸ Jedná se tedy o takovou jazykovou kategorii, která je vícevrstevná a mluvčí jí vyjadřuje subjektivní postoj k obsahu dané výpovědi. Jádro modality pak spoluvytváří větný význam bez ohledu na komunikační funkci, pokud se však s ní neshoduje, jsou všechny věty modálně charakterizované a jejich modální význam spočívá v tom, že se mluvčí vyjadřuje k platnosti vztahu predikátu a jeho aktantů.⁴⁹

Miroslav Grepl rozlišuje v rámci modality výpovědi „modalitu postojovou spojenou s komunikativním typem, modalitu voluntativní vyjadřující pojetí děje jako možného nebo nutného a modalitu jistotní, spojenou s vyjádřením míry přesvědčení mluvčího o reálné platnosti obsahu jeho výpovědi.“⁵⁰ Modalita může mít také další rozdělení, např. Eva Buráňová rozlišuje modalitu podle původce děje: 1. původce modality totožný s mluvčím; 2. původce modality není totožný s mluvčím a je ve výpovědi explicitně vyznačen; 3. neznámý původce modality, jedná se o cizí mínění.⁵¹ V následující části této kapitoly si přiblížíme modalitu voluntativní a jistotní, jelikož zejména jejich prostřednictvím může mluvčí

⁴⁷ UHLÍŘOVÁ, Ludmila. *Knížka o slovosledu*. Praha: Academia, 1987, s. 140.

⁴⁸ KARLÍK, Petr, NEKULA, Marek a PLESKALOVÁ, Jana. *Encyklopedický slovník češtiny*. Praha: Nakladatelství Lidové noviny, 2002, s. 265.

⁴⁹ BĚLIČOVÁ, Helena. *Modální báze jednoduché věty a souvětí: (k porovnávací syntaxi češtiny a ruštiny)*. Praha: Ústav pro jazyk český ČSAV, 1983, s. 5.

⁵⁰ KŘÍŽKOVÁ, Helena. *Větné typy a tzv. jistotní modalita*. In. *Studia Slavica Pragensia*, Praha: Univerzita Karlova, 1973, s. 107.

⁵¹ BURÁŇOVÁ, Eva. *Vztah mezi pravděpodobností, dispoziční a záměrovou modalitou*. In. *Slovo a slovesnost*, 1979, roč. 40, č. 2, s. 98–101.

signalizovat své postoje a hodnocení, které tak tímto způsobem zprostředkovává adresátovi.

Voluntativní modalita (jinde také označována jako dispoziční nebo diktální) přináší explicitní informace o tom, že realizace/nerealizace obsahu predikátu je nutná (někým nebo něčím vynucená), možná (někým nebo něčím umožněná) nebo záměrná (úmyslná, chtěná). Vytváří tak kategorie nutnosti (*muset/nemuset*), možnosti (*moci/nemoci; smět/nesmět*) a záměru (*chtít/nechtít*).⁵²

Základními prostředky vyjádření voluntativní modalily jsou v češtině nejčastěji prostředky lexikální, tj. modální slovesa (*muset, moci, smět, mít chtít, hodlat*) a jiné modální výrazy (*lze, dá se, jde*). Méně často se uplatňují také prostředky gramatické, zejména syntaktické (např. infinitiv) nebo slovtvorné (např. deverbativní adjektiva s příponami *-teln(ý), -n(ý)*).⁵³

Prostředky jistotní modalily (někdy také epistémické nebo pravdivostní) signalizují „různou míru jistoty mluvčího o platnosti/neplatnosti sdělovaného obsahu.“⁵⁴ Tyto jistotní postoje vyjadřují celou škálu hodnot vedoucí od plného přesvědčení mluvčího o platnosti dané výpovědi, přes různou míru pravděpodobnosti až k naprosté nejistotě o sdělovaném obsahu. F. R. Palmer při vyjadřování jistotní modalily dále odlišuje případy, kdy mluvčí využívá spekulací, logických úsudků nebo reprodukuje cizí názor a dělí jistotní modalitu do čtyř kategorií: 1. spekulace, 2. soud, 3. cizí mínění a 4. svědectví smyslů.⁵⁵

K vyjadřování různé míry jistoty nalezneme v češtině nejrůznější výrazové prostředky lexikální, vyjádřena však může být také gramaticky. Základními lexikálními prostředky jsou např. tzv. epistémické predikátory (*jsm přesvědčen, předpokládám, zdá se mi, myslím, je možné, pochybuji*), modální částice (*určitě, zřejmě, nejspíš, patrně, možná*), modální slovesa (*muset* nebo *moci*). K prostředkům gramatickým se řadí např. využití formy futura či podmiňovacího způsobu.

---

⁵² DANEŠ, František, GREPL, Miroslav a HLAUSA, Zdeněk. *Mluvnice češtiny 3*. Praha: Academia, 1987, s. 278.

⁵³ KARLÍK, Petr, NEKULA, Marek a PLESKALOVÁ, Jana. *Encyklopedický slovník češtiny*. Praha: Nakladatelství Lidové noviny, 2002, s. 268.

⁵⁴ Tamtéž, s. 267.

⁵⁵ PALMER, Frank Robert. *Mood and modality*. Cambridge: Cambridge University Press, 1995, s. 51–53.

4.5 Výpovědní modifikace

Výpovědní modifikace mají zpravidla aktuálně řečový charakter a vznikají při užívání jazyka v komunikačních procesech, kdy mluvčí „běžně říká jen to, co je v dané situaci dostačující k porozumění a dosažení našich záměrů“⁵⁶ a rezignuje tak na vytváření úplných syntaktických struktur. Pro některé výpovědní modifikátory platí, že nabývají povahy ustálených syntaktických útvarů, které slouží např. pro vyjadřování jistých komunikačních cílů, postojů, textové návaznosti apod.⁵⁷ Mezi nejčastější typy modifikátorů patří zejména parcelace, předsouvání a opakování výrazů nebo elipsa.

---

⁵⁶ KARLÍK, Petr, NEKULA, Marek a PLESKALOVÁ, Jana. *Encyklopedický slovník češtiny*. Praha: Nakladatelství Lidové noviny, 2002, s. 269.

⁵⁷ GREPL, Miroslav a KARLÍK, Petr. *Skladba češtiny*. Olomouc: Votobia, 1998, s. 389.

5 Metodologická východiska

Materiálovým podkladem této diplomové práce, jak již bylo výše zmíněno, jsou přepisy hlavních zpravodajských relací České televize a TV Nova. Pro analýzu jsme zvolili tři záznamy Událostí všech moderátorů České televize, tedy Marcely Augustové, Daniely Písařovicové, Světlany Witowské, Michala Kubala, Jakuba Železného a Martina Řezníčka. V případě TV Nova připadly tři záznamy Televizních novin na moderátorskou dvojici, zaměříme se na Lucii Borhyovou a Reynoldse Korantenga, Renátu Czadernovou a Petra Suchoně a na Kristinu Kloubkovou a Martina Pouvu. Dvojice moderátorů Televizních novin jsou v této práci brány jako jeden mluvčí.

Rozboru budou podrobeny pouze promluvy moderátorů ve studiu, ve kterých nedochází k dialogu nebo interakci s reportéry či hosty, tedy ty části, kde moderátor či moderátorská dvojice informuje o následující reportáži, z těch jsou následně vybírány zkoumané výrazové prostředky daných moderátorů a dvojic. Jednotlivé vstupy jsou obsahově sjednoceny a intonačně uzavřeny.

Základním časovým vymezením analýzy jsou tři měsíce (září—listopad 2018), u každého moderátora a moderátorské dvojice je v rámci každého měsíce zvolena jedna zpravodajská relace, ve které se na televizních obrazovkách objevili.

Konkrétně budeme analyzovat osmnáct záznamů Událostí České televize a devět záznamů Televizních novin TV Nova, přičemž celkový počet vstupů u České televize představuje 338 příspěvků (v průměru 56 příspěvků na jednoho moderátora), u TV Nova se jedná celkem o 161 vzorků (v průměru 54 příspěvků na moderátorskou dvojici).

Po zvolení námi vybraných zpravodajských relací v příslušných měsících, jsme si následně pořídili jejich přepisy prostřednictvím mediální databáze Anopress, představující dodavatele profesionálního monitoringu médií, který v České republice působí od roku 1997.⁵⁸

---

⁵⁸ O nás, Anopress IT, a. s. [online]. [cit. 23. 1. 2019]. Dostupné z: <https://www.anopress.cz/anopress>.

5.1 Výzkumné otázky a předpoklady

V předkládané práci se zaměříme na výrazové prostředky syntaktické roviny u moderátorů hlavních zpravodajských relací České televize a TV Nova. Budeme se věnovat zejména prostředkům, využitým se záměrem zaujmout a zapůsobit na adresáta, jejichž užitím může dojít k porušení zpravodajské normy.

Vycházíme z předpokladu, že u České televize, jakožto veřejnoprávního média, budou moderátoři respektovat požadavky zpravodajských žánrů a klást důraz na dodržování zpravodajské normy. V tomto případě tedy očekáváme absenci využití prostředků, které by mohly ohrozit objektivitu nebo směřovat ke snížení informační kvality. Naopak komerční a soukromá média se snaží docílit vysoké sledovanosti, což se může dít i na úkor informačních kvalit a objektivitu sdělení, a tomu mohou odpovídat také užití výrazové prostředky.

Očekáváme, že moderátoři budou zejména usilovat o získání a udržení pozornosti recipientů a nebudou záměrně využívat prostředků směřujících ke snížení informační kvality předávaných informací nebo jejich objektivitu. Výrazové prostředky syntaktické roviny, jejichž užití by mohlo vést k modifikaci výstavby větné struktury, očekáváme především v oblasti slovosledné variace, dalším očekávaným prostředkem je práce s modalitou nebo využití elipsy.

Cílem práce je jednak potvrdit nebo vyvrátit pravdivost našich předpokladů, jednak zjistit, jaké možnosti nabízí syntaktická rovina při ovlivnění recipienta profesionálním mluvčím. Pokusíme se odpovědět také na otázky, jaké výrazové prostředky mohou působit jako aktivní prvky při ovlivňování recipientů a jakým způsobem porušují profesionální mluvčí zpravodajské normy. V závěru pak porovnáme jednotlivá média mezi sebou.

5.2 Metodologie

Výzkumnou analýzou, kterou jsme zvolili pro srovnávání syntaktických prostředků využitých jako nástroj ovlivnění recipienta a porušujících normu v hlavních zpravodajských relacích a kterou budeme při analýze využívat, je

kvantitativní obsahová analýza. Hlavní výhodou této metody je zejména možnost analyzovat velké množství textů.

Obsahová analýza představuje tradiční metodu zkoumání obsahu, jejíž počátky sahají až do období 2. světové války, avšak přesně definována byla až v 50. letech 20. století Bernardem Berelsonem jako „výzkumná technika pro objektivní, systematický a kvantitativní popis zjevného obsahu komunikace.“⁵⁹

Kvantitativní metoda zkoumání poskytuje objektivní výsledky, které mohou být jasně a přehledně prezentovány v tabulkách či grafech. Průběh této analýzy je založen na několika krocích, podle kterých budeme v práci postupovat. Nejprve stanovíme výzkumné téma, tedy cíl našeho zkoumání, zformulujeme výzkumné otázky a vybereme patřičné vzorky, které budeme analyzovat a které následně definujeme, v závěru poté provedeme samotnou analýzu a interpretaci nashromážděných dat a jejich vyhodnocení.⁶⁰

Pro potřeby této analýzy budeme vycházet z teoretických poznatků z oblasti zpravodajství, požadavků, které jsou na zpravodajství kladeny, a sledovat budeme zejména ty prostředky syntaktické roviny, jež jsme představili v úvodních kapitolách této práce.

---

⁵⁹ SCHULZ, Winfried. *Analýza obsahu mediálních sdělení*. 3., nezm. vyd. Praha: Karolinum, 2011, s. 76.

⁶⁰ Tamtéž, s. 31.

6 Analýza

Jak jsme již uvedli v předchozí kapitole, pro analýzu prostředků syntaktické roviny, které mohou sloužit jako nástroj ovlivnění recipientů mediálních sdělení, jsme si vybrali jak veřejnoprávní Českou televizi, tak soukromou TV Nova. Pozornost zaměříme především na hlavní zpravodajské relace vysílané v hlavním vysílacím čase, pro Českou televizi jsou to Události, moderované šesticí moderátorů, Marcela Augustová, Michal Kubal, Daniela Písařovicová, Jakub Železný, Světlana Witowská a Martin Řezníček. U TV Nova se jedná o Televizní noviny, které jsou vždy moderovány ustálenými dvojicemi, které tvoří Lucie Borhyová a Reynolds Koranteng, Renáta Czadernová a Petr Suchoň a Kristina Kloubková a Martin Pouva. Zkoumané prostředky u jednotlivých moderátorů jsou vybírány pouze z jednotlivých vstupů a úvodů reportáží ve studiu.

Pro zpravodajský styl je typický čistě informativní charakter, záměrem autora je zprostředkovávat informace nezaujatě za pomoci neutrálních jazykových prostředků. Většina českých syntaktických konstrukcí může být využita bezpříznakově ve všech funkčních stylech, proto je obtížné v syntaktické rovině posuzovat stylovou příznakovost užitých prostředků. Příznakovost můžeme rozdělit na chtěnou, kdy mluvčí vědomě vnáší do sdělení jinou než informativní funkci jazyka, nejčastěji se jedná o funkci expresivní, a nechtěnou, kdy mluvčí nevědomě tvoří defektní konstrukce a dopouští se stylistických neobratností. Ve zpravodajských sděleních je však jakýkoli subjektivní vklad autora nežádoucí, jelikož úkolem zpravodajství je poskytovat příjemci objektivní a pravdivé informace prostřednictvím neutrálního a neexpresivního vyjádření.⁶¹

V textech se tak mohou vyskytovat výrazové prostředky, které nejsou v souladu s normou spisovné syntaxe a mají potenciál ohrozit jeho objektivitu, neutralitu a informační kvalitu. Tyto výrazové prostředky syntaktické roviny si v následujících odstavcích přiblížíme.

---

⁶¹ JÍLEK, Viktor a BEDNAŘÍKOVÁ, Božena. *Jazykové prostředky s potenciálem porušit normu v oblasti mediálního zpravodajství*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2015, s. 110–111.

Jedním z nejnápadnějších prostředků v relacích jsou slovosledné variace. V rámci zpravodajských textů, jejichž primární funkcí je funkce informativní, bychom očekávali nejčastěji výskyt výpovědí s tzv. objektivním slovosledem, avšak velmi často se setkáváme s obrácením sdělné perspektivy, tedy se slovosledem subjektivním. Autor se s jeho využitím snaží upoutat a zejména udržet pozornost samotného recipienta, a proto jsou nejprve sdělovány nové informace. „[...] tato expresivní konstrukce se objevuje ve zpravodajství často z toho důvodu, že začátek věty je zároveň titulkem“⁶² a samotné slovosledné variace nemají potenciál ohrozit informační kvalitu sdělení.

Dalším prostředkem je modalita, zejména voluntativní a jistotní, která představuje způsob vyjádření postoje mluvčího k obsahu a k realitě výpovědi prostřednictvím modálních prostředků a může tak ohrozit objektivitu a neutralitu sdělení. Rovněž se jedná o jeden z nejnápadnějších a nejdůležitějších prostředků emocionality. V textech můžeme nalézt také modálně transponované výpovědi, zpravodajské texty jsou často tvořeny subjektivně zabarvenými větami zvolacími, rozkazovacími, žádacími nebo řečnickými otázkami, které mohou ovlivnit pravdivost a neutralitu sdělení.

Mezi tendence současného zpravodajství patří také uvolňování syntaktické stavby, jeden z rysů hovorové vrstvy jazyka, který se v textu může realizovat např. komplementací výpovědi, tj. dodatečným přičleněním té její části, na niž chce mluvčí zvláště upozornit.⁶³

V projevech moderátorů může rovněž dojít k přetížení určitých spojovacích výrazů (*jenže, naopak, totiž, a tak, i, nejen...ale i*). „Ve zpravodajství je kladen velký důraz na obsahovou i formální soudržnost jednotlivých zpráv či reportáží, a proto se novináři často uchylují k těmto výrazným prostředkům textové koheze.“⁶⁴ Častá může být také spojka *a* na začátku výpovědi, její užití pomáhá navodit dojem celistvosti a návaznosti jednotlivých zpráv.

Elipsa nebo také neúplná výpověď je ve své podstatě bezpříznakový normativní projev jazykové ekonomie, jehož využití může být v určitých případech

---

⁶² JÍLEK, Viktor a BEDNAŘÍKOVÁ, Božena. *Jazykové prostředky s potenciálem porušit normu v oblasti mediálního zpravodajství*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2015, s. 116.

⁶³ Tamtéž, s. 114.

⁶⁴ Tamtéž, s. 113.

ve zpravodajství příznakové, zejména při opomenutí východiskové části výpovědi. Využití elipsy ohrožuje zejména pravdivost a neutralitu výpovědi.⁶⁵

V následujících dvou tabulkách jsou uvedena data vysílání jednotlivých zpravodajských relací a počet příspěvků u jednotlivých moderátorů a moderátorských dvojic v Událostech České televize a Televizních novinách TV Nova.

Česká televize			
Moderátorka	Marcela Augustová		
Datum	21.09.2018	05.10.2018	15.11.2018
Počet vzorků	20	14	20
Moderátor	Michal Kubal		
Datum	27.09.2018	17.10.2018	09.11.2018
Počet vzorků	18	18	19
Moderátorka	Daniela Písařovicová		
Datum	28.09.2018	14.10.2018	06.11.2018
Počet vzorků	19	19	20
Moderátor	Jakub Železný		
Datum	13.09.2018	09.10.2018	25.11.2018
Počet vzorků	18	20	18
Moderátorka	Světlana Witowská		
Datum	08.09.2018	11.10.2018	27.11.2018
Počet vzorků	20	19	19
Moderátor	Martin Řezníček		
Datum	09.09.2018	15.10.2018	30.11.2018
Počet vzorků	18	19	20

Tabulka 1: Počet jednotlivých moderátorských vstupů u moderátorů České televize

V případě České televize budeme analyzovat osmnáct záznamů Událostí, přičemž celkový počet vstupů představuje 338 příspěvků, v průměru tedy 56 příspěvků na jednoho moderátora/moderátorku.

⁶⁵ JÍLEK, Viktor a BEDNAŘÍKOVÁ, Božena. *Jazykové prostředky s potenciálem porušit normu v oblasti mediálního zpravodajství*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2015, s. 115.

TV Nova			
Moderátorská dvojice	Lucie Borhyová a Reynolds Koranteng		
Datum	04.09.2018	12.10.2018	23.11.2018
Počet vzorků	17	20	16
Moderátorská dvojice	Renáta Czadernová a Petr Suchoň		
Datum	20.09.2018	15.10.2018	07.11.2018
Počet vzorků	15	17	19
Moderátorská dvojice	Kristina Kloubková a Martin Pouva		
Datum	03.09.2018	17.10.2018	24.11.2018
Počet vzorků	20	18	19

Tabulka 2: Počet jednotlivých moderátorských vstupů
u moderátorských dvojic TV Nova

U TV Nova se jedná o devět záznamů Televizních novin, celkový počet vstupů odpovídá 161 příspěvkům, tedy v průměru 54 příspěvkům na moderátorskou dvojici.

6.1 Česká televize

Česká televize vznikla 1. ledna 1992, jedná se o jedinou veřejnoprávní televizi, která vysílá celoplošně na území České republiky a představuje subjekt nezávislý na státním rozpočtu, který je financován jak z televizních poplatků, tak z vlastní podnikatelské činnosti (např. reklama). V současnosti se její organizace skládá z ČT v Praze a Televizního studia v Brně a Ostravě. Aktuálně vysílá Česká televize šest televizních programů. Jedná se o ČT1 a ČT2, zpravodajský kanál ČT24, sportovní ČT sport, dětský ČT :D a kulturní ČT art.⁶⁶

Hlavní zpravodajskou relací České televize jsou Události, vysílané na programech ČT1 a ČT24 o pravidelné délce 48 minut. Přináší informace o důležitých a aktuálních událostech, které se udály nejen v Česku, ale také ve světě. Moderátory tohoto pořadu jsou Marcela Augustová, Michal Kubal, Daniela Písařovicová, Jakub Železný, Světlana Witowská a Martin Řezníček.

⁶⁶ Základní informace o ČT [online]. [cit. 16. 2. 2019]. Dostupné z: <https://www.ceskatelevize.cz/vse-o-ct/zakladni-informace-o-ct/>.

6.1.1 Marcela Augustová

První sledovanou mluvčí je Marcela Augustová, jedna z předních moderátorek hlavní zpravodajské relace Události České televize. Již během studií pracovala v tehdejší Československé televizi, od roku 1998 ji mohou diváci vídat jako jednu z moderátorek Událostí. Více než deset let také moderuje charitativní projekt Pomozte dětem, během volebního období vysílá živě z Volebního studia České televize.⁶⁷

Zpravodajské relace, ve kterých vystoupila jako moderátorka, byly odvysílány 21. září, 5. října a 15. listopadu 2018. Jednotlivé vstupy patří k útvarům mluvené publicistiky. Příspěvky jsou ale předem připravené a promyšlené, tvoří celek jak po stránce obsahové, tak po stránce gramatické, navíc jde o texty, které moderátorka čte z čtecího zařízení ve studiu, proto je charakter projevu svou strukturou a užitými výrazovými prostředky bližší spíše projevu psanému.⁶⁸

Prvním jevem, kterým se budeme zabývat, je slovosled. Obecně předpokládáme častější výskyt výpovědí s tzv. objektivním slovosledem, jelikož jsou jednotlivé vstupy věnovány zpracování a zprostředkování nových informací, které by měl mluvčí podat objektivně. V úvodních výpovědích Marcely Augustové převažují ty s objektivním slovosledem, v nich mluvčí postupuje od známého k novému v posloupnosti T → R. Události z 21. září 2018 tvoří 20 příspěvků, z nichž ve 12 vstupech je využito objektivního slovosledu. Pořad z 5. října 2018 je tvořen 14 příspěvky, z toho je v 8 úvodních výpovědích využito objektivního slovosledu. Poslední relaci z 15. listopadu 2018 tvoří 20 příspěvků, ze kterých je ve 13 vstupech rovněž využito objektivního slovosledu.

---

⁶⁷ Lidé ČT – Marcela Augustová [online]. [cit. 17. 2. 2019]. Dostupné z: <https://www.ceskatelevize.cz/lide/marcela-augustova/>.

⁶⁸ SVOBODOVÁ, Jindřiška. *Persvazivní funkce výrazových prostředků syntaktického plánu ve vybraných komunikátech mluvené publicistiky*. In. *Bohemica Olomucensia*, Olomouc: Vydavatelství Filozofické fakulty UP, 2016, roč. 8, č. 2, s. 51.

Př.: Ministerstvo pro místní rozvoj rozhodlo o půjčkách s nízkým úrokem na obecní bydlení.

Senát schválil mírnou toleranci alkoholu u cyklistů.

Spadané listí komplikuje provoz vodních elektráren i vodáren.

Výpovědi se subjektivním slovosledem využívá moderátorka především jako nástroj pro aktivizaci recipienta při sdělování zajímavých a nečekaných informací. Výpovědní dynamičnost je uspořádána od nejvyššího stupně k nejnižšímu, tedy v posloupnosti R → T. Výskyt těchto výpovědí je však omezený.

Př.: Sto nejzajímavějších staveb 1. republiky představuje výstava v Národní technické knihovně v Praze.

Zhruba 50 odsouzených v domácím vězení už kontrolují elektronické náramky.

Před humanitární krizí varují úřady v mexické Tijuane na hranicích se Spojenými státy.

U moderátorky se objevují také úvodní výpovědi, které začínají tzv. měkkým začátkem, zpráva je uvedena jejím zasazením do časově-prostorových kulis, což divákovi usnadňuje její vnímání. Celkově k tomu u Marcely Augustové došlo v devíti případech.

Př.: V Rusku začala vzpomínková pouť Po stopách československých legionářů.

Po třech dnech se podařilo zlikvidovat požár drtírny odpadů nedaleko Litvínova.

Koncem září zemřel ve věku 95 let bývalý vyšetřovatel komunistické státní bezpečnosti Ladislav Mácha.

Jako pragmaticky aktivní prvek se v textech publicistického stylu objevují prvky modality, ta slouží jako nástroj pro vyjádření hodnocení či subjektivního postoje mluvčího k obsahu výpovědi. V našem případě je v textech vyjadřováno cizí mínění, přičemž moderátorka není nositelkou modálních dispozic, pouze zprostředkované informace konstatuje, proto u Marcely Augustové nedochází k porušování informační kvality výpovědí.

Kategorie jistotní modality, tedy vyjádření míry jistoty o sdělovaném obsahu, jsme v textu zaznamenali v deseti případech. Nejčastějšími výrazy, které vyjadřovaly pravděpodobnost, byly modální částice (*zřejmě, asi, pravděpodobně*), v jednom případě byla pravděpodobnost vyjádřena modálním slovesem *mít* ve tvaru kondicionálu s infinitivem.

Př.: Na palubě bylo zřejmě až čtyřikrát víc pasažérů, než loď unese.

Za šest let má stát zaplatit asi 93 milionů, k dispozici bude až 2,5 tisíce těchto pomůcek.

Platy vrcholných politiků by měly růst pomaleji.

Jak již bylo výše zmíněno, moderátorka ve svých projevech zprostředkovává cizí názor, proto je její text bohatý na prvky evidenciálnosti, vyjadřujícími přímé odkazy na zdroje informací. „Při vyjadřování evidenciálnosti moderátorka odkazuje buď na zveřejněná sdělení jiných mediálních či dalších oficiálních organizací, nebo na představitele organizací zodpovědných za uskutečnění sdělovaných obsahů.“⁶⁹ Na ty nejčastěji odkazuje pomocí předložky *podle*. Celkově se evidenciálnost u Marcely Augustové vyskytuje devatenáctkrát.

Př.: Nic horšího se podle léčitelů stát nemohlo, po roce se vracejí na úplný začátek a zase budou čekat na nová pravidla.

Rusko tak podle tribunálu ve Štrasburku porušovalo mezi lety 2012 a 2014 jeho práva.

Podle úřadů se je nepodaří uhasit dříve než v neděli.

---

⁶⁹ SVOBODOVÁ, Jindřiška. *Persvazivní funkce výrazových prostředků syntaktického plánu ve vybraných komunikátech mluvené publicistiky*. In. *Bohemica Olomucensia*, Olomouc: Vydavatelství Filozofické fakulty UP, 2016, roč. 8, č. 2, s. 58.

Modální kategorie nutnosti, vyjádřená za pomoci modálního slovesa *muset*, se v jednotlivých vstupech vyskytla pouze třikrát. Ve stejné míře je zastoupena její podkategorie, záhodnost, vyjádřená pomocí tvaru slovesa *mít* ve spojení s jiným slovesem, které vyjadřuje nějakou činnost.

*Př.: Instance teď musí rozhodnutí doručit všem stranám a teprve pak ho zveřejní.
Obsluha teď musí česle, tedy jakési záchytné mříže, kontrolovat i několikrát denně.
Občanské iniciativy mají vybrat konkrétní děti a stát jim poskytne součinnost.
Jeho technické řešení v kombinaci právě se zdobením má být světovým unikátem.*

S pěti výskyty se v textu objevuje voluntativní modalita kategorie možnosti, nejčastěji vyjádřená pomocí modálního slovesa *moci* nebo *smět*, či jejich záporných forem.

*Př.: Třeba v Brně, kam se díváme živě, si příchozí na Vysokém učení technickém můžou změřit EKG [...].
Novela počítá s tím, že by na stezkách a místních silnicích směli jezdit, i kdyby si před tím dali například dvě deci vína nebo dvě desetistupňová piva.
Vojenská spolupráce v Evropské unii nesmí podle visegrádské 4 nahrazovat úlohu NATO.*

Kategorie záměru se v projevech Marcely Augustové vyskytla ve čtyřech případech, nejčastěji za pomoci modálního slovesa *chtít* nebo slovesa *hodlat*.

*Př.: Zástupci iniciativ spolu s politiky, kteří je podporují, chtějí pro 50 malých Syřanů prosadit dočasnou mezinárodní ochranu.
Stát hodlá z výstavby vynechat běžné banky a developery.*

Vzhledem k povaze analyzovaných vzorků, kterou jsme se pokusili nastínit v úvodu této podkapitoly, jsme konstatovali, že se jedná o předem připravené a promyšlené texty, proto jsme nepředpokládali častý výskyt rysů mluvené syntaxe, ke kterým můžeme zařadit tzv. výpovědní modifikace. Výpovědním modifikátorem

objevujícím se v textu byla např. elipsa přísudkového slovesa, která se v jednotlivých vstupech vyskytla celkem devětkrát. V našem případě se pokaždé jednalo o vynechání predikátu na počátku výpovědí, které tak získaly podobu titulku tištěné publicistiky.

Př.: Připomínka 20 let starého neštěstí.

Obrat o 180 stupňů.

Ohnivá záře nad Malibu.

Ve výpovědích Marcely Augustové často dochází také ke komplementaci výpovědi, která rovněž slouží jako funkční nástroj pro aktivizaci příjemce. Výpověď je ještě doplněna o informace pragmatického rázu, např. časové nebo prostorové údaje, ty slouží zejména ke zdůraznění těch informací, které by mohl adresát přeslechnout. Komplementaci výpovědi jsme zaznamenali v 11 případech.

Př.: Stát hodlá z výstavby vynechat běžné banky a developery. A dosáhnout nižšího nájmu.

Američtí senátoři těsnou většinou uvolnili cestu pro hlasování o Brettu Kavanaughovi do Nejvyššího soudu. Proběhne v sobotu.

Zpěvák a skladatel zemřel v pondělí. Bylo mu 94.

Ojedinele se u moderátorky vyskytuje spojka „a“ na začátku úvodních výpovědí, a to pouze ve čtyřech případech.

Př.: A VZP mění systém mimořádných úhrad už teď.

A my teď koncert sledujeme živě.

Pro větší přehlednost přinášíme v následující tabulce přehled zkoumaných jevů a jejich početní zastoupení v příspěvcích moderátorky Marcely Augustové.

Marcela Augustová	
Celkový počet příspěvků	54
Úvodní výpovědi s objektivním slovosledem	33
Úvodní výpovědi s variabilním ⁷⁰ slovosledem	21
Úvodní výpovědi s měkkým začátkem	9
Jistotní modalita — pravděpodobnost	10
Jistotní modalita — evidenciálnost	19
Voluntativní modalita — nutnost	6
Voluntativní modalita — možnost	5
Voluntativní modalita — záměr	4
Komplementace výpovědi	11
Elipsa přísudkového slovesa	9
Spojka „a“ na začátku úvodní výpovědi	4
Subjektivní hodnocení	0
Odkaz na další tvorbu televize	1
Odkaz na jiné médium	2

Tabulka 3: Zkoumané jevy a jejich výskyty v příspěvcích
Marcely Augustové

⁷⁰ K označení jiného než objektivního slovosledu (subjektivní slovosled, elipsa atd.).

6.1.2 Michal Kubal

Druhým moderátorem hlavní zpravodajské relace České televize je Michal Kubal, rovněž působící jako vedoucí redaktor zahraničního zpravodajství. V České televizi pracuje již od roku 1999, v letech 2008—2012 působil jako zpravodaj ČT v USA.⁷¹

V případě Michala Kubala jsme vybrali relace odvysílané 27. září, 17. října a 9. listopadu 2018. První zpravodajská relace je tvořena 18 vstupy, z nichž je ve 12 využito objektivního slovosledu. V říjnových Událostech je objektivní slovosled užit ve 13 vstupech z 18. Poslední relaci tvoří 19 příspěvků, z toho je v 11 úvodních výpovědích využito objektivního slovosledu. V ostatních případech se vyskytují výpovědi se slovosledem variabilním. Je však patrné, že rovněž u Michala Kubala převládá zastoupení výpovědí se slovosledem objektivním.

Př.: Sociální výbor doporučuje Sněmovně schválit novelu insolvenčního zákona.

V americkém Kongresu začalo politické drama.

Internetový portál YouTube postihl v noci na dnešek rozsáhlý výpadek.

Podobně jako u Marcely Augustové ani zde není výskyt výpovědí se subjektivním slovosledem nějak významný. S jeho využitím se moderátor snaží diváka zaujmout a zdůraznit podstatné informace.

Př.: Hned tři lesní požáry zaměstnávají kalifornské hasiče.

Africký mor prasat evidují od loňského června i tuzemští veterináři.

21 mužů a žen, které dnes ocenil Senát.

Moderátor využívá častěji ve výpovědích „měkký začátek“, než tomu bylo u Marcely Augustové, k tomu, aby adresátům nejdříve nastínil kontext dané události. Zasazení zpráv do časově-prostorových kulís jsme zaznamenali celkem ve 12 případech.

---

⁷¹ Lidé ČT – Michal Kubal [online]. [cit. 23. 2. 2019]. Dostupné z: <https://www.ceskatelevize.cz/lide/michal-kubal/>.

Př.: V Česku se infikoval první člověk západonilskou horečkou.

V Českém středohoří skončila první část kotvení nestabilního svahu u dálnice D8.

V Bruselu začíná klíčový unijní summit o brexitu.

Také Michal Kubal využívá ve svých výpovědích modálních prvků, jejich výskyt je ovšem častější, než tomu bylo u Marcely Augustové. Ani tento moderátor však neformuluje výpovědi, v nichž by byl sám nositelem modálních dispozic, a předávané informace pouze zprostředkovává. Kategorie jistotní modality je v jeho případě častěji vyjadřována pomocí modálního slovesa *mít* ve tvaru kondicionálu s infinitivem, méně často prostřednictvím modálních částic, např. *možná* nebo *pravděpodobně*.

Př.: Na oddlužení by mělo dosáhnout víc lidí.

Vedení resortu představilo studii proveditelnosti kanálu, měl by stát 582 miliard korun.

Rusové možná už brzy budou chodit později do důchodu.

K nákaze pravděpodobně došlo na jižní Moravě.

Až ve 21 případech mluvčí ve svých výpovědích zmiňuje původce děje nebo informací. K vyjádření evidenciálnosti využívá, stejně jako M. Augustová, předložky *podle*. V některých případech však moderátor ve větě pouze kataforicky odkazuje a zdroj informací se nachází ve větě předchozí.

Př.: Podle žalobce ale zmanipuloval tři zakázky za stovky milionů korun a část peněz skončila u Ivo Rittiga.

Inflace je teď podle statistiků 2,2 procenta.

Premiér Andrej Babiš se chce sejít se zástupci farmaceutických firem [...]. Řekl to na návštěvě ostravské fakultní nemocnice.

Kromě prvků jistotní modality jsme v jednotlivých relacích rovněž zaznamenali prvky modality voluntativní. Kategorie nutnosti je opět více vyjádřena ve své podkategorii záhodnosti, kdy z 9 výskytů je podkategorie záhodnosti využita

v 5 případech pomocí tvaru slovesa *mít* ve spojení s dalším slovesem. Ve 4 případech je v textu vyjádřena modální kategorie nutnosti prostřednictvím modálního slovesa *muset*.

Př.: Návrh ještě musí schválit horní komora parlamentu a prezident Putin.

Nejnověji se musí povinně evakuovat celé Malibu.

Přezbrojení má začít v roce 2020 a potrvá 5 let.

V komandech nové jednotky má sloužit až 1200 vojáků.

Nejčastěji se v textu vyskytuje kategorie možnosti, tu jsme zaznamenali ve 12 případech a ve všech byla vyjádřena za pomoci modálního slovesa *moci*.

Př.: Jednání bývalého zástupce šéfa krajské zásahové jednotky může být ale posuzováno jako kázeňský přestupek.

V sobotu se lidi můžou připojit k historickému Pochodu za republiku.

Pro řadu pacientů může být řešením operace žaludku.

Poslední kategorii voluntativní modalit, kategorii záměru, jsme zaznamenali celkem šestkrát, pokaždé byla vyjádřena slovesem *chtít*.

Př.: Stát se chce vyvarovat problémů, které způsobil solární boom v letech 2009 a 2010.

Méně známým aspektem je vliv dohody na plán skupiny důstojníků Wehrmachtu, kteří chtěli zabránit válce.

Také u Michala Kubala, častěji než u předchozí moderátorky, se vyskytují výpovědní modifikátory, které mají příslušného recipienta aktivizovat. Zde se nejčastěji setkáváme s elipsou přísudkového slovesa, a to celkem v 15 případech. Dvanáctkrát v úvodu příspěvku, kdy se moderátor snaží zdůraznit téma příspěvku, v dalších třech případech se elipsa vyskytla uprostřed vstupu.

Př.: Nové mimořádné opatření kvůli africkému moru prasat.

Ostře sledovaná návštěva.

Nová galerie na dohled od Pražského hradu.

Ve 13 případech jsme zaznamenali komplementaci výpovědi, tedy doplnění předešlého sdělení o další informace.

Př.: Ze zasažených zemí teď Česko bere měsíčně zhruba 3 tisíce zásilek vepřového.

Celková hmotnost kolem 4 tisíc tun.

V úvahu ale připadá i rekonstrukce stávajícího Veletržního paláce. Zhruba za 3 miliardy korun.

Pouze ve dvou příspěvcích M. Kubal využívá k aktivizaci recipientů spojku „a“ v úvodu výpovědi a signalizuje tím propojení příspěvku s příspěvkem předchozím.

Př.: A ještě jeden příběh z let, které následovaly, krvavých let.

A tragédii Křišťálové noci si připomínali taky například v liberecké synagoze.

V následující tabulce přinášíme přehled zkoumaných jevů a jejich početní zastoupení v příspěvcích moderátora Michala Kubala.

Michal Kubal	
Celkový počet příspěvků	55
Úvodní výpovědi s objektivním slovosledem	36
Úvodní výpovědi s variabilním slovosledem	19
Úvodní výpovědi s měkkým začátkem	12
Jistotní modalita — pravděpodobnost	9
Jistotní modalita — evidenciálnost	21
Voluntativní modalita — nutnost	9
Voluntativní modalita — možnost	12
Voluntativní modalita — záměr	6
Komplementace výpovědi	13
Elipsa přísudkového slovesa	15
Spojka „a“ na začátku úvodní výpovědi	2
Subjektivní hodnocení	1
Odkaz na další tvorbu televize	0
Odkaz na jiné médium	6

Tabulka 4: Zkoumané jevy a jejich výskyty v příspěvcích Michala Kubala

6.1.3 Daniela Písařovicová

Další moderátorkou pořadu Události je Daniela Písařovicová, která s Českou televizí spolupracuje již od roku 2004 a od roku 2013 se objevuje na televizních obrazovkách jako jedna z moderátorek večerní zpravodajské relace. Moderovala také Studio ČT2, Interview ČT24 nebo některé významné politické a společenské události.⁷²

Tři zpravodajské relace, které moderovala Daniela Písařovicová, pochází z 28. září, 14. října a 6. listopadu 2018. Stejně jako u předchozích moderátorů také zde se nejprve zaměříme na slovosled, opět předpokládáme častější výskyt slovosledu objektivního. První příspěvek tvoří 19 vstupů, z nichž je v 11 výpovědích využito objektivního slovosledu, stejně je tomu u druhého záznamu, kdy objektivní slovosled je využit v 11 případech z 19. Poslední listopadová relace je tvořena 20 vstupy, z toho je opět v 11 úvodních výpovědích užito objektivního slovosledu.

Př.: 128. Velká pardubická zná vítěze.

Řidiči stále neumí vytvořit takzvanou záchranářskou uličku.

Sociální demokracie je proti privatizaci ČD Cargo.

Prostřednictvím variabilního slovosledu se Daniela Písařovicová nesnaží o zprostředkování vlastního názoru, ale stejně jako ostatní o to, aby v textu vynikly nejdůležitější informace, divák zůstal ve střehu a moderátorka tak upoutala jeho pozornost.

Př.: Výročí vraždy patrona země svatého Václava si znovu lidé připomněli ve Staré Boleslavi.

Sto let samostatného státu večer znovu připomene Česká televize.

Vyšetřování kauzy Čapí hnízdo má policie uzavřít do konce roku.

---

⁷² Lidé ČT – Daniela Písařovicová [online]. [cit. 2. 3. 2019]. Dostupné z: <https://www.ceskatelevize.cz/lide/daniela-pisarovicova/>.

Oproti předchozím moderátorům Daniela Písařovicová hojně využívá na začátku výpovědi zasazení děje do časově-prostorových kulis, což usnadňuje recipientovi vnímání zprávy. Tzv. měkký začátek jsme zaznamenali celkem v 19 případech.

Př.: Přesně za týden, v pátek 5. října, začnou volby do obecních zastupitelstev a také třetiny Senátu a pokračovat budou v sobotu.

V Poslanecké sněmovně se diskutovalo o peticích, jedna se vyslovuje pro ratifikaci istanbulske úmluvy a druhá proti ní.

Na západě Turecka havarovalo nákladní auto převážející migranty.

D. Písařovicová se také poměrně často snaží umístit do tematické části výpovědi co nejvíce informací, to vede ke vzniku zhuštěných nominalizovaných výpovědí. Tento jev se u předchozích moderátorů vyskytoval jen ojediněle, u této moderátorky se však objevil v 11 vstupech.

Př.: Slovenská policie po razii v případě smrti novináře Jána Kuciaka a jeho partnerky obvinila 3 lidi z úkladné vraždy.

Premiér Andrej Babiš už oficiálně navrhl prezidentovi na post ministra zahraničí Tomáše Petříčka z ČSSD.

Příspěvky Daniely Písařovicové jsou poměrně bohaté na prvky modality, ani ona však nevystupuje jako nositelka modálních dispozic a informace pouze recipientovi zprostředkovává. Jistotní modalita je nejčastěji vyjadřována prostřednictvím epistemických částic (*asi, zřejmě, údajně*), pouze ojediněle využívá modálního slovesa *mít* ve tvaru kondicionálu s infinitivem. Mimo jiné jsme sem zařadili také vyjádření míry pravděpodobnosti pomocí příslovcí (*přibližně, zhruba, až*).

Př.: Říjnové hlasování vyjde na asi 700 milionů korun.

Jedno z nich zřejmě jelo po dálnici v protisměru.

Trojice nejsilnějších senátních stran by měla začít s jednáním už zítra.

Česko je zhruba uprostřed výsledků mezinárodního srovnání.

Kategorie evidenciálnosti je využita ve 23 případech, ve kterých moderátorka odkazuje na osoby, skupiny nebo instituce jako zdroje informací, a to pomocí předložky *podle*. Rovněž tato kategorie je zastoupena ve větší míře, než tomu bylo u předchozích moderátorů. Ve třetím příkladu se kromě kategorie evidenciálnosti objevuje také kategorie pravděpodobnosti vyjádřená slovesem *mít* ve tvaru kondicionálu s infinitivem.

Př.: Podobný scénář se bude podle policistů zřejmě opakovat i příští víkend.

Podle ministerstva financí se za celou dobu zapojilo přes 800 tisíc lidí.

Senát by podle většiny předpovědí měli uhájit republikáni.

Voluntativní modalita je v příspěvcích Daniely Písařovicové zastoupena ve všech kategoriích. Nutnost a její podkategorie záhodnost se v textu vyskytuje celkem ve 13 případech. Opět dominuje podkategorie záhodnosti vyjádřená pomocí tvaru slovesa *mít* a dalšího slovesa, holá nutnost se s využitím modálního slovesa *muset* objevuje pouze ve 3 případech.

Př.: Prokurátor teď musí rozhodnout, jestli pro ně požádá o vazbu.

O tamní situaci mají v říjnu jednat společně s lídry Ruska a Francie.

Vládní návrh má zbrzdit nárůst v příštím roce z předpokládaných zhruba 20 % pod 10.

Kategorie možnosti jsme v textu zaznamenali v 16 případech, je tedy nejvíce zastoupenou kategorií voluntativní modality. Vyjádřená byla především pomocí modálního slovesa *moci* a jeho záporné formy nebo prostřednictvím záporu slovesa *smět*.

Př.: V Praze si mohli prohlédnout některé úřady a vládní budovy, [...].

K nehodě dvou kamionů na 113. kilometru se nemohla dostat vyprošťovací technika.

Bez souhlasu správců tak do nich nesmějí profesionálové ani rekreační piloti vstoupit.

Poslední kategorie voluntativní modality, kategorie záměru, se v příspěvcích objevila v 6 případech, je tedy nejméně zastoupenou kategorií. Nejčastěji je vyjádřena za pomoci modálního slovesa *chtít* a jeho záporné formy.

Př.: Jinam ji přijmout nechtěli a rodina se o ni postarat nemohla.

S vládním kolegou se chce sejít.

Žalobce chtěl na základě nových důkazů znovu obžalovat bývalé Rittigovy advokáty nebo jejich účetní.

Ve větší míře se u moderátorky objevují výpovědní modifikátory, než tomu bylo u Marcely Augustové a Michala Kubala. Využívá např. elipsu přísudkového slovesa, která se v jednotlivých vstupech vyskytla dohromady patnáctkrát. Příspěvek tak plní funkci titulku tištěné publicistiky, který upoutává zájem recipienta. Zpravidla se elipsa objevovala hned v úvodu příspěvku, pouze v 1 případě se vyskytla uprostřed vstupu.

Př.: Sváteční příležitost pro milovníky památek.

Havárie letounu v Mikronésii.

Kolaps dopravy v Plzni.

Součástí výpovědních modifikací, které se v textu objevovaly, byla také komplementace výpovědi, ta byla zaznamenána ve 22 případech, jedná se tedy o nejvyužívanější modifikaci v příspěvcích Daniely Písařovicové.

Př.: Největší politická síla pak v horní komoře navrhne nového předsedu. Jde o druhou nejvyšší ústavní funkci v zemi.

Zemřelo nejméně 22 lidí včetně dětí. A víc než desítka dalších je zraněná.

Nejtěžší dostih v kontinentální Evropě navštívilo podle organizátorů rekordní množství lidí. Téměř 40 tisíc.

Jako aktivizační prvek využívá Daniela Písařovicová anonymizaci konatele děje. Tento jev se u předchozích moderátorů vyskytoval pouze ojediněle, moderátorka ho však využila v 11 případech. Konatele děje nejčastěji upozaduje pomocí personifikovaných vyjádření.

Př.: Praha láká do svých hotelů čím dál víc turistů.

Česká republika se v Radě OSN pro lidská práva připojila ke kritice Číny.

Saúdská Arábie pohrozila odvetou, [...].

Ani v jednom případě moderátorka nevyužila k aktivizaci recipientů spojku „a“ v úvodu výpovědi. Pro aktivizaci však využívá příslovce *ted'*, které se objevilo ve 4 případech v úvodu výpovědí.

Př.: Ted' krátká aktuální zpráva.

Ted' nabízíme záběry ze státu Washington v USA, které kolují po internetu.

Rovněž u Daniely Písařovicové přinášíme přehled zkoumaných jevů a jejich početní zastoupení v tabulce.

Daniela Písařovicová	
Celkový počet příspěvků	58
Úvodní výpovědi s objektivním slovosledem	33
Úvodní výpovědi s variabilním slovosledem	25
Úvodní výpovědi s měkkým začátkem	19
Jistotní modalita — pravděpodobnost	15
Jistotní modalita — evidenciálnost	23
Voluntativní modalita — nutnost	13
Voluntativní modalita — možnost	16
Voluntativní modalita — záměr	6
Komplementace výpovědi	22
Elipsa přísudkového slovesa	15
Spojka „a“ na začátku úvodní výpovědi	0
Subjektivní hodnocení	0
Odkaz na další tvorbu televize	3
Odkaz na jiné médium	6

Tabulka 5: Zkoumané jevy a jejich výskyty v příspěvcích Daniely Písařovicové

6.1.4 Jakub Železný

Jakub Železný je čtvrtým moderátorem pořadu Události, relaci uvádí od dubna roku 2012. Vystudoval Filozofickou fakultu Univerzity Palackého v Olomouci a Fakultu sociálních věd Univerzity Karlovy v Praze. S Českou televizí spolupracuje od roku 1999, uváděl například diskusní pořad Špona nebo Dobré ráno, kromě ČT spolupracuje od roku 1993 také s Českým rozhlasem.⁷³

Pro analýzu jsme u Jakuba Železného zvolili tři zpravodajské relace odvysílané 13. září, 9. října a 25. listopadu 2018. Stejně jako u ostatních moderátorů, také zde převažuje využití objektivního slovosledu, výpovědi se subjektivním slovosledem tvoří jen omezené množství. Záznam ze 13. září 2018 tvoří celkem 18 vstupů, z nichž je ve 14 využito objektivního slovosledu, v říjnových Událostech užívá moderátor objektivního slovosledu v 11 případech z 20. Poslední relaci z 25. listopadu 2018 tvoří 18 příspěvků, ze kterých je v 8 úvodních výpovědích využito objektivního slovosledu. Následující první dva příklady jsou tvořeny pomocí objektivního slovosledu, v dalších dvou výpovědích se jedná o využití slovosledu subjektivního.

Př.: Evropská unie zavádí jednotné značení pohonných hmot.

Vůdkyně Myanmaru Su Ťij hájí trest pro dvojici novinářů agentury Reuters.

Most v Bašce na Frýdeckomístecku nechá zbourat Moravskoslezský kraj.

Kvůli nedostatku vody mají velké lodě na Labi problémy už měsíce.

Ojedinele využívá Jakub Železný tzv. měkký začátek, kdy mluvčí nejprve uvede zprávu jejím zasazením do časově-prostorových kulis. Měkkého začátku využil moderátor pouze v šesti případech.

Př.: Přesně před 25 lety se na trávníku u Bílého domu ve Washingtonu odehrála tato scéna.

V Kerčském průlivu se srazila ruská a ukrajinská loď.

---

⁷³ Lidé ČT – Jakub Železný [online]. [cit. 3. 3. 2019]. Dostupné z: <https://www.ceskatelevize.cz/lide/jakub-zelezny/>.

Stejně jako Daniela Písařovicová také Jakub Železný používá kondenzované nebo nominalizované výpovědi ve snaze zmínit v tematické části co nejvíce informací, čímž výpověď značně dynamizuje. Tyto výpovědi se u čtvrtého moderátora Události vyskytly ve 13 případech.

Př.: Premiér Andrej Babiš a šéf sněmovny Radek Vondráček se dnes distancovali od hlasování dvou europoslankyň za ANO Dity Charanzové a Martiny Dlabajové. Podle ministerstva financí se Česko v příštím roce o další procento přiblíží ekonomické úrovni států eurozóny.

Dalším aktivizačním prvkem v textu jsou prostředky modality, moderátor však není nositelem modálních dispozic a stejně jako jeho kolegové informace pouze zprostředkovává. Oproti ostatním využívá ve větší míře prvků jistotní modality, které jsme v analyzovaných zpravodajských relacích zaznamenali v 19 případech. Stejně jako předchozí moderátoři využívá Jakub Železný pro vyjádření pravděpodobnosti modálních částic (*asi, prý, údajně*) a modálního slovesa *mít* ve tvaru kondicionálu s infinitivem.

Př.: Na Sibiři a východě země je do manévrů zapojena asi třetina ruských ozbrojených sil.

Oběma mužům prý nic nebrání, aby se proti sedmiletému trestu odvolali.

Primátorkou Brna by se měla stát jednička kandidátky ODS Markéta Vaňková.

Moderátor rovněž zprostředkovává cizí názory, odkazuje na jejich původce a udržuje si odstup od sdělovaného obsahu. Kategorie evidenciálnosti, kterou nejčastěji vyjadřuje pomocí předložky *podle*, se v textu vyskytuje v 18 případech, oproti jeho předchozím kolegům je tato kategorie zastoupena v textu Jakuba Železného nejméně. Pouze v jednom případě je evidenciálnost vyjádřena odkazem na zdroj informací, který se nachází v předchozí větě.

Př.: Vůdkyně Myanmaru SuŤij hájí trest pro dvojici novinářů agentury Reuters. Případ podle ní nesouvisí se svobodou slova, [...].

Podle silničářů se stav asfaltu na vedlejším úseku natolik zhoršil, [...].

Podle Všeobecné zdravotní pojišťovny teď onkologicky nemocní často v systému bloudí.

Voluntativní modalita byla v textu nejčastěji vyjádřena kategorií nutnosti spolu s její podkategorií záhodnosti. Kategorie nutnosti s využitím modálního slovesa *muset* se u Jakuba Železného objevuje v 6 příspěvcích, v dalších 9 příspěvcích je využita její podkategorie záhodnost.

Př.: Do té doby musejí řidiči opět počítat s kolonami.

Krok ale ještě musí schválit Úřad pro ochranu hospodářské soutěže.

Do nemocnic proto pozvou inspektory práce, kteří mají na základě podnětů spočítat přesčasové hodiny všem zaměstnancům.

Nejméně zastoupenou kategorií voluntativní modalita je spolu s kategorií záměru kategorie možnosti. Ta se v textu objevila osmkrát, ve všech případech byla vyjádřena modálním slovesem *moci*, popřípadě jeho záporem.

Př.: Z opačného konce republiky můžeme zmínit třeba Sokolov a Karlovy Vary.

Lidé díky ní mohou navrhovat objekty, [...].

Náklad bude pokračovat do lovosického přístavu, odplout lodí po Labi ale zatím nemůže.

Jak jsme již zmínili výše, kategorie záměru je jednou ze dvou nejméně zastoupených kategorií voluntativní modalita u Jakuba Železného. Oproti předchozím moderátorům je však v tomto případě využita častěji. Záměr, vyjádřený prostřednictvím slovesa *chtít* a jeho záporné formy, jsme zjistili v osmi případech.

Př.: Obě strany chtějí dohodu uzavřít do říjnového summitu.

Vrchní instance nechce rozhodnutí komentovat, dokud nebude doručeno účastníkům.

Italové chtějí přehodnotit podmínky, za kterých zapůjčují do Francie slavná Leonardova díla.

Také u Jakuba Železného jsme zaznamenali prvky jazykové ekonomie, v relacích využívá elipsu přísudkového slovesa, přičemž absence verba finita se objevuje hned na začátku výpovědi a úvod tak plní funkci titulku. V jednotlivých vstupech zpravodajských relací se elipsa vyskytla šestnáctkrát.

Př.: Dramatické jednání o snižování emisí oxidu uhličitého u osobních automobilů.

Další otřesy na indonéském ostrově Sulawesi.

Změny za víc než osmdesát miliard korun.

Komplementaci výpovědi, tedy doplnění a rozšíření informací po informačním předělu, využil Jakub Železný v osmnácti případech. Moderátor se tak snaží zdůraznit podstatné informace, které by mohly v textu zaniknout, nebo by je recipient mohl přeslechnout.

Př.: [...], mezi obyvateli ale vypukla panika. Kvůli událostem z konce září.

Teď se rýsuje další sporná fronta. Tentokrát kulturní.

Odpůrci namítali, že by to poškodilo postavení Švýcarska ve světě. I jeho hospodářství.

Nejen Daniela Písařovicová, ale také Jakub Železný využívá jako aktivizační prvek anonymizaci konatele děje, kdy stejně jako ona upozaduje konatele pomocí personifikovaných vyjádření. Tento jev se v textu objevil desetkrát.

Př.: Londýn zveřejnil další část plánu, jak si představuje brexit bez případné dohody s EU.

Čína nedávno zavedla odvetná cla na americké zboží.

Slovensko nepodpoří globální pakt OSN o migraci.

Dalším aktivizačním prvkem, který slouží k udržení divákovy pozornosti, je použití spojky „a“ na začátku vstupu, moderátor jejím užitím vyvolává pocit celistvosti textu. V případě Jakuba Železného se tato spojka objevila pouze ve 2 úvodních výpovědích.

Př.: A speciální vysílání připravuje samozřejmě i zpravodajská ČT24.

A také Berlín od příštího roku omezí vjezd starších dieselových aut.

V následující tabulce přinášíme přehled zkoumaných jevů, které jsme vybrali pro analýzu, a jejich početní zastoupení v příspěvcích Jakuba Železného.

Jakub Železný	
Celkový počet příspěvků	56
Úvodní výpovědi s objektivním slovosledem	33
Úvodní výpovědi s variabilním slovosledem	23
Úvodní výpovědi s měkkým začátkem	6
Jistotní modalita — pravděpodobnost	19
Jistotní modalita — evidenciálnost	18
Voluntativní modalita — nutnost	15
Voluntativní modalita — možnost	8
Voluntativní modalita — záměr	8
Komplementace výpovědi	18
Elipsa přísudkového slovesa	16
Spojka „a“ na začátku úvodní výpovědi	2
Subjektivní hodnocení	1
Odkaz na další tvorbu televize	5
Odkaz na jiné médium	2

Tabulka 6: Zkoumané jevy a jejich výskyty v příspěvcích Jakuba Železného

6.1.5 Světlana Witowská

Předposlední sledovanou moderátorkou je Světlana Witowská, ta v České televizi začala pracovat v roce 1996. Od roku 2014 moderuje pořad Interview ČT24, hlavní zpravodajskou relaci uvádí od června 2018. Ve stejném roce byla Witowské udělena novinářská cena Karla Havlíčka Borovského za rok 2017.⁷⁴

V případě Světlany Witowské jsme rovněž zvolili tři zpravodajské relace, odvysílány byly 8. září, 11. října a 27. listopadu 2018. Nepředpokládali jsme, že by u této moderátorky převažoval jiný než objektivní slovosled, což se nám také potvrdilo, a rovněž Světlana Witowská využívá převážně výpovědí se slovosledem objektivním. Pořad z 8. září 2018 tvoří 20 příspěvků, z nichž je v 11 z nich využito objektivního slovosledu. Ve druhé relaci jsme objektivní slovosled zaznamenali v 17 případech z 19. Listopadové Události tvoří rovněž 19 vstupů, z toho se ve 12 úvodních výpovědích využívá objektivního slovosledu.

Př.: Doktoři se připravují na protestní akce.

Čeští vědci testují senzory na hlídání bezpečnosti mostů.

Policie vyšetřuje další případ vážně zraněného dělníka na opravované silnici.

S využitím výpovědí se subjektivním slovosledem se moderátorka snaží nejprve uvést zajímavé, nečekané a především důležité informace, kterými chce diváka zaujmout a získat tak jeho pozornost. Výskyt těchto výpovědí je však stejně jako u ostatních moderátorů omezený.

Př.: 75 lidem potvrdil egyptský soud trest smrti za účast na protestech v roce 2013.

Zdarma nebo za snížené vstupné dnes mohli lidi navštívit 800 památek, muzeí a galerií.

Ještě před nástupem do školy by měl každé dítě vyšetřit oční specialista.

---

⁷⁴ Lidé ČT – Světlana Witowská [online]. [cit. 8. 3. 2019]. Dostupné z: <https://www.ceskatelevize.cz/lide/svetlana-witowska/>.

Tzv. měkký začátek, tedy zasazení výpovědi do časově-prostorových kulis, jsme u Světlany Witowské zaznamenali ve 14 případech. Moderátorka tak usnadňuje recipientovi vnímání zprávy a snaží se nastínit prostor nebo čas dané události.

Př.: Poblíž zámku v Lánech si lidé za účasti prezidenta Miloše Zemana připomínají 81 let od smrti Tomáše Garrigua Masaryka.

Už za několik hodin odstartuje v San Franciscu projekt na vyčištění oceánu od plastového odpadu.

Podobně jako Jakub Železný a Daniela Písařovicová využívá Světlana Witowská zhuštěných nominalizovaných výpovědí, ve kterých se moderátorka snaží zmínit co nejvíce informací v tematické části, a tím dynamizovat svou výpověď. Zaznamenali jsme je dohromady ve 12 případech.

Př.: Švédsko čekají přelomové parlamentní volby hlavně kvůli předpokládanému vzestupu protiimigrační strany švédských demokratů.

Před 50 lety 8. září 1968 se ve Varšavě zapálil Ryszard Siwiec na protest proti okupaci Československa vojsky varšavské smlouvy.

Prvky jistotní modality jsme ve zpravodajských relacích Světlany Witowské zaznamenali v 9 případech, nejčastěji byly vyjádřeny prostřednictvím modálního slovesa *mít* ve tvaru kondicionálu s infinitivem. Pouze ve 3 případech byla jistotní modalita vyjádřena pomocí modálních částic (*pravděpodobně, asi, zřejmě*).

Př.: Nově by měla nastavit kontrolu dětských skupin a taky systém stravování.

Mluvit by měli o přeshraniční politice, [...].

[...], což je asi 25 kilo na hlavu.

Hojněji než jistotní modalita byla využita v textech kategorie evidenciálnosti, a to v 17 případech. Moderátorka tak za pomoci předložky *podle* odkazuje

na skutečný zdroj informací a zprostředkovává cizí názory. Ve 3 případech moderátorka odkazuje na zdroj informací, který je zmíněn v předchozí větě.

Př.: Podle ředitele břeclovské tiskárny na ně padlo minimálně dvanáct tun papíru.

Podle mluvčí řetězce zůstane tamní pobočka kvůli bezpečnosti až do odvolání uzavřená.

Nový investor představil vítězný projekt. Podle něj zapadne do okolí Anežského kláštera.

Mimo jiné jsme ve zpravodajských relacích zaznamenali také prvky modalit voluntativní. Je však důležité zmínit, že moderátorka není nositelkou modálních dispozic, ale pouze prostředníkem předávajícím informace recipientovi. Kategorie nutnosti byla v textu vyjádřena v 8 případech. Pouze v 1 případě byla vyjádřena holá nutnost prostřednictvím modálního slovesa *muset*, častěji se tedy objevovala její podkategorie, záhodnost, s využitím tvaru slovesa *mít* a dalšího slovesa.

Př.: Kvůli poruše musela posádka nouzově přistát.

Za násilnění si má ve vězení odpykat 5,5 roku.

Premiér Tsipras má taky ve městě na mezinárodním veletrhu obchodu představit ekonomickou agendu Řecka pro příští rok.

Nejvíce zastoupenou kategorií voluntativní modalit je stejně jako u některých dalších kolegů Světlany Witowské kategorie možnosti, která se v textech objevila celkem třináctkrát. Ve všech případech byla možnost vyjádřena prostřednictvím modálního slovesa *moci* nebo jeho záporu.

Př.: Odsouzení se ještě můžou proti rozsudku odvolat.

Poprvé do nich mohli lidi nakupovat jídlo a další potřebné věci v roce 2012.

Ona sama ze zdravotních důvodů na oslavu přijít nemohla.

Kategorie záměru je u této moderátorky nejméně zastoupenou kategorií voluntativní modality. Za pomoci modálního slovesa *chtít* a jeho záporné formy jsme ji zaznamenali v 5 případech.

Př.: Evropská unie chce zvýšit zdanění velkých firem působících výhradně na internetu.

[...], k jiným jednotkám se lidem moc nechce.

Velice ojedinělý jev představuje u Světlany Witowské využití elipsy přísudkového slovesa. Tento modifikační prostředek, který moderátoři zpravidla využívají ve snaze aktivizovat recipienta, jsme zaznamenali pouze v jednom případě na začátku výpovědi, ta tak plní funkci titulku tištěné publicistiky.

Př.: 99 sklenic šampaňského a 99 svíček na 99 malých dortech.

Druhým aktivizačním prvkem, který z výpovědních modifikací moderátorka využívá, je komplementace výpovědi. Výpověď je tak doplněna o další důležité informace pragmatického rázu, a divákovi se proto nemůže stát, že by některé z těchto podstatných informací mohl přeslechnout. Komplementace byla využita v 19 případech.

Př.: Navíc má zaplatit pokutu. V přepočtu 210 tisíc korun.

Ještě výrazněji ztrácela švýcarská burza. Téměř tři procenta.

Třeba v Církvici na Kutnohorsku je jen tento týden přístupná jedna z nejstarších románských památek v Česku. Kostel sv. Jakuba.

Dohromady v 10 případech využila moderátorka také personifikovaných vyjádření, ve kterých upozadňuje konatele děje a dochází tak k jeho anonymizaci. Tento jev jsme kromě Světlany Witowské dále zaznamenali u Daniely Písařovicové a Jakuba Železného, v případě Marcely Augustové a Michala Kubala se vyskytoval pouze ojediněle.

Př.: *Peking obvinění odmítá.*

Florida sčítá škody po úderu jednoho z nejsilnějších hurikánů v amerických dějinách.

Kyjev přiznal, že mezi zadrženými jsou i příslušníci ukrajinské tajné služby.

Pro větší přehlednost přinášíme také u Světlany Witowské tabulku s přehledem zkoumaných jevů spolu s jejich početním zastoupením.

Světlana Witowská	
Celkový počet příspěvků	58
Úvodní výpovědi s objektivním slovosledem	40
Úvodní výpovědi s variabilním slovosledem	18
Úvodní výpovědi s měkkým začátkem	14
Jistotní modalita — pravděpodobnost	9
Jistotní modalita — evidenciálnost	17
Voluntativní modalita — nutnost	8
Voluntativní modalita — možnost	13
Voluntativní modalita — záměr	5
Komplementace výpovědi	19
Elipsa přísudkového slovesa	1
Spojka „a“ na začátku úvodní výpovědi	0
Subjektivní hodnocení	0
Odkaz na další tvorbu televize	1
Odkaz na jiné médium	2

Tabulka 7: Zkoumané jevy a jejich výskyty v příspěvcích Světlany Witowské

6.1.6 Martin Řezníček

Posledním moderátorem Událostí je Martin Řezníček, který stejně jako Světlana Witowská uvádí hlavní zprávy České televize od června 2018. Vystudoval masovou komunikaci se zaměřením na mezinárodní studia na Fakultě sociálních věd Univerzity Karlovy v Praze. Od roku 2000 působil v Praze a Londýně v české redakci BBC, od roku 2006 pak působí v České televizi, původně v zahraniční redakci ČT, kterou vedl v letech 2008—2012. V roce 2013 se stal zahraničním zpravodajem ČT v USA, kde pracoval do roku 2017, poté se vrátil zpět do Prahy.⁷⁵

Tři zvolené zpravodajské relace, ve kterých se Martin Řezníček objevil jako mluvčí, byly odvysílány 9. září, 15. října a 30. listopadu 2018. Stejně jako u všech ostatních moderátorů Událostí převládá u Martina Řezníčka využití objektivního slovosledu tak, jak jsme předpokládali. První relaci z 9. září 2018 tvoří 18 vstupů, z nichž je v 9 využito objektivního slovosledu, v říjnovém pořadu využívá moderátor objektivního slovosledu ve 14 případech z 19. V posledních listopadových Událostech jsme objektivní slovosled zaznamenali v 16 případech z 20. Na následujících prvních dvou příkladech demonstrujeme využití výpovědi s objektivním slovosledem, další dva poté představují výpovědi se slovosledem subjektivním.

Př.: Úřad práce zveřejní čerstvá čísla o nezaměstnanosti.

Ministerstvo průmyslu zvažuje zvednutí poplatků za dobývání uhlí v Česku.

Kvůli vraždě 22letého Němce byli ve východoněmeckém městě Köthen zadrženi 2 Afgánci.

Na výzvu opozičního předáka Alexeje Navalneho protestovali lidi v Rusku proti vládnímu návrhu důchodové reformy.

---

⁷⁵ Lidé ČT – Martin Řezníček [online]. [cit. 9. 3. 2019]. Dostupné z: <https://www.ceskatelevize.cz/lide/martin-reznicek-2/>.

Také u Martina Řezníčka jsme zaznamenali úvodní výpovědi, které začínaly tzv. měkkým začátkem, a to celkem v 11 případech. Moderátor tak hned na počátku zasadí výpověď do časově-prostorových kulis, a tím divákovi usnadní vnímání zprávy.

Př.: V pražské katedrále svatého Víta se konala mše za polský a český národ.

V Ostravě se už koncem minulého týdne dohodlo vítězné ANO s hnutím Ostravak, ODS a Lidovci.

Ve frankfurtské centrále Deutsche Bank pokračují policejní razie kvůli obvinění z praní špinavých peněz.

Poslední moderátor využívá stejně jako jeho kolegové prvků modality zejména jako nástroje pro vyjádření subjektivního postoje či hodnocení mluvčího k obsahu výpovědi. Ani v tomto případě však moderátor není nositelem modálních dispozic a v textu pouze vyjadřuje cizí mínění, tedy jen konstatuje zprostředkované informace. Kategorie jistotní modality je ale v porovnání s ostatními moderátory zastoupena nejméně. Pravděpodobnost, kterou jsme zaznamenali dohromady v 7 případech, je v přibližně stejné míře vyjádřena jak modálními částicemi (*asi, zřejmě, prý*), tak za pomoci modálního slovesa *mít* ve tvaru kondicionálu s infinitivem.

Př.: Prý taky proto, že jde o slib premiéra Andreje Babiše z letošního května.

A příští rok by mělo tempo ještě o tři desetiny zpomalit.

Houbařům by právě teď měla začínat hlavní sezona, [...].

Pouze v 11 případech jsme zaznamenali kategorii evidenciálnosti, jejímž prostřednictvím se moderátor zmiňuje o původci děje nebo informací. Rovněž Martin Řezníček využívá pro vyjádření evidenciálnosti předložku *podle*.

Př.: Podle místních médií je hlava státu v pořádku.

Podle meteorologů tam jde o nejhorší povodně od roku 1891.

Voluntativní modalita byla u Martina Řezníčka zastoupena ve všech kategoriích. Modální kategorie nutnosti se v textu objevila pouze dvakrát prostřednictvím modálního slovesa *muset*. Daleko více byla zastoupena její podkategorie, záhodnost, která se v textu vyskytla v 10 případech, vyjádřená tvarem slovesa *mít* ve spojení s dalším slovesem. V prvním příkladu je využito také tzv. měkkého začátku.

Př.: V Karlových Varech budou muset zbourat další most přes řeku Ohři.

Své plány bude muset nový policejní prezident představit členům sněmovního bezpečnostního výboru.

Konečná podoba má být hotová do konce týdne.

Nejčastěji se v textu vyskytovala kategorie možnosti, kterou jsme zaznamenali ve 14 případech. Po Daniele Písařovicové je u Martina Řezníčka tato kategorie z kategorií voluntativní modality nejvíce zastoupena. Nejčastěji byla vyjádřena prostřednictvím modálního slovesa *moci*, v 1 případě za pomoci záporu slovesa *smět*.

Př.: [...], po kterém se nesmí jezdit už od jara.

Zástava může potkat i sportovce.

Zátah může souviset s podobným skandálem Dankse Bank.

Kategorie záměru je u Martina Řezníčka nejméně zastoupenou kategorií voluntativní modality. V textu se objevila pouze šestkrát, přičemž ve všech případech využil moderátor modálního slovesa *chtít*.

Př.: S penězi chtějí pomoci další katedrály v Česku.

Spolupracovat chce s hnutím STAN.

Podrobněji diskutovat ještě chtějí třeba o parkování.

Pro aktivizaci diváků využívá moderátor výpovědní modifikace, zde jsme v 15 případech zaznamenali elipsu přísudkového slovesa. Pokaždé se jednalo o vynechání verba finita hned na počátku výpovědi, které tak získaly podobu titulků tištěné publicistiky.

Př.: Vojenská přehlídka v Severní Koreji bez balistických raket.

Zákaz vstupu do některých lesů třeba na Krušnohorsku.

Funkcionalistická zastávka v Brně.

Ve výpovědích Martina Řezníčka dochází také ke komplementaci výpovědi, které rovněž využívá pro aktivizaci recipienta. Tato výpovědní modifikace se v textu objevila třináctkrát a doplnila tak výpověď o další důležité informace.

Př.: Výjimkou mohou být jen cesty ze závažných důvodů. Třeba na pohřeb.

Letos do konce října vyjelo ze zdejších továren skoro 1,2 mil. vozů. Zhruba o 2 % víc než před rokem.

Spojku „a“ jako aktivizační prvek, který slouží k udržení pozornosti recipienta, využil moderátor ve 3 úvodních výpovědích, například jí signalizuje propojení příspěvku s příspěvkem předchozím.

Př.: A jak se jednání vyvíjejí v ostatních krajských městech?

A pojďme si teď jedenáctého policejního prezidenta v historii samotného Česka podrobně představit.

A teď jiná dramatická událost.

V tabulce přinášíme přehled zkoumaných jevů a jejich početní zastoupení v příspěvcích posledního moderátora Událostí Martina Řezníčka.

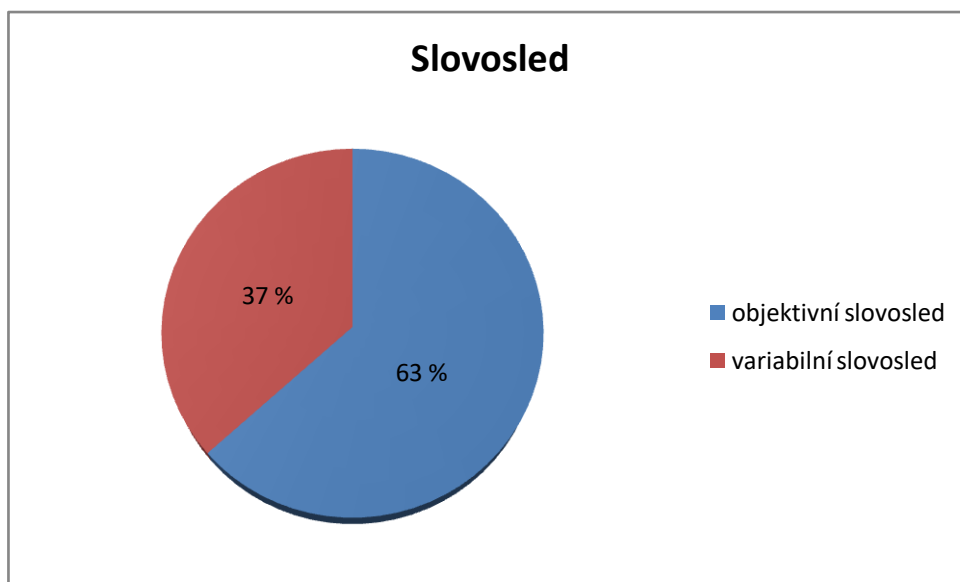
Martin Řezníček	
Celkový počet příspěvků	57
Úvodní výpovědi s objektivním slovosledem	39
Úvodní výpovědi s variabilním slovosledem	18
Úvodní výpovědi s měkkým začátkem	11
Jistotní modalita — pravděpodobnost	7
Jistotní modalita — evidenciálnost	11
Voluntativní modalita — nutnost	12
Voluntativní modalita — možnost	14
Voluntativní modalita — záměr	6
Komplementace výpovědi	13
Elipsa přísudkového slovesa	15
Spojka „a“ na začátku úvodní výpovědi	3
Subjektivní hodnocení	0
Odkaz na další tvorbu televize	1
Odkaz na jiné médium	3

Tabulka 8: Zkoumané jevy a jejich výskyty v příspěvcích Martina Řezníčka

6.1.7 Mluvčí České televize

U všech moderátorů, tedy Marcely Augustové, Michala Kubala, Daniely Písařovicové, Jakuba Železného, Světlany Witowské a Martina Řezníčka, se projevuje snaha zaujmout diváka a udržet si jeho pozornost, v různé míře proto využívají různé výrazové prostředky syntaktické roviny, které působí na recipienta jako aktivizační prvky.

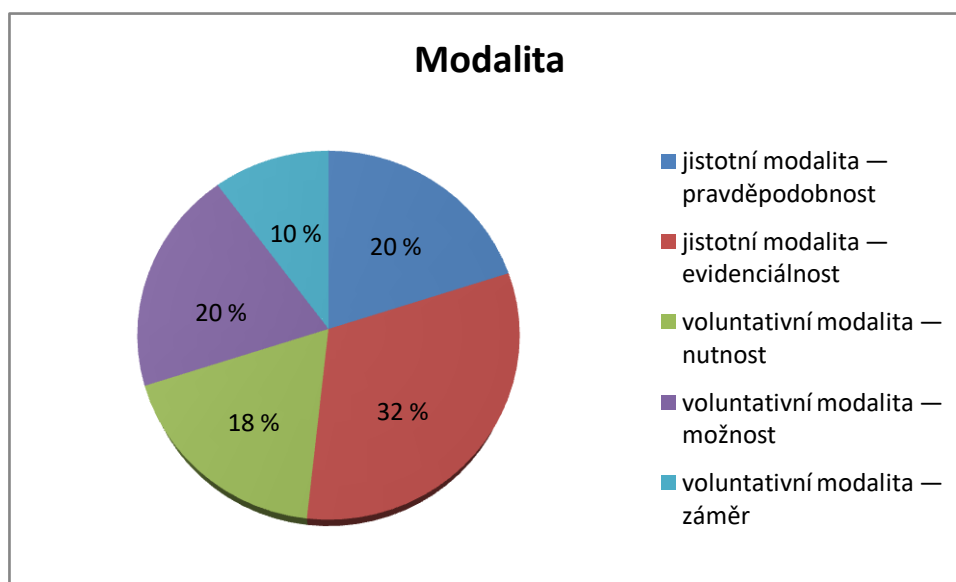
Velice nápadným aktivizačním prvkem byly slovosledné variace. Podle našeho očekávání využívali všichni moderátoři především výpovědi s objektivním slovosledem, které jsme u mluvčích České televize zaznamenali v 214 případech z celkem 338 příspěvků, což odpovídá 63 % z celkového počtu vzorků za měsíc září, říjen a listopad. V textech se však objevovaly také výpovědi se slovosledem variabilním, jejich zastoupení však bylo omezené. Variabilního slovosledu využili mluvčí ve 124 případech, které tvoří zbylých 37 % z celkového počtu příspěvků.

Graf 1: Zastoupení slovosledu v příspěvcích moderátorů a moderátorek ČT

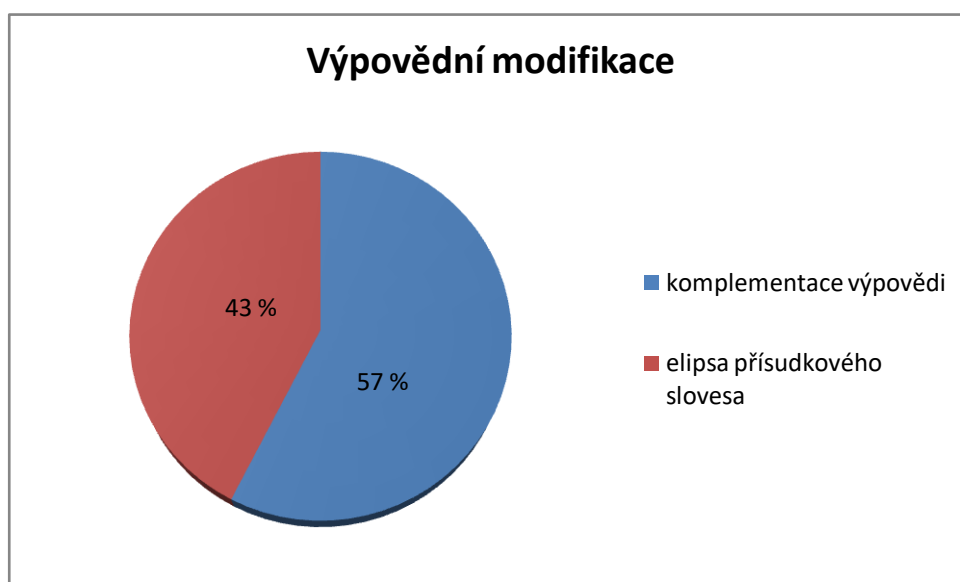
Moderátoři se také snažili usnadnit recipientům vnímání zpráv tím, že své výpovědi zasazovali nejprve do časově-prostorových kulís a využívali tzv. měkký začátek. Ten jsme nejčastěji zaznamenali v textech Daniely Písařovicové, naopak nejméně u Jakuba Železného.

Dalším aktivizačním prvkem bylo užití modality, kterou jsme zaznamenali celkem v 344 případech. V textech jsme zaznamenali jak prvky jistotní modality, tak prvky modalit voluntativní. Kategorii pravděpodobnosti, která byla nejvíce zastoupena u Jakuba Železného a naopak nejméně u Martina Řezníčka, využili mluvčí celkem v 69 případech, což tvoří 20 % z celkového počtu. Kategorie evidenciálnosti, jež převládala u Daniely Písařovicové a nejméně opět u Martina Řezníčka, tvoří 32 %, to znamená, že evidenciálnost byla užita 109krát. Voluntativní modalita, respektive její kategorie nutnosti, kterou mluvčí využili v 63 případech a tvoří tak 18 % z celkového počtu, a záměru, která tvoří 10 % a byla tedy využita 35krát, se nejvíce objevovala v příspěvcích Jakuba Železného, nejméně byly zastoupeny u Marcely Augustové. Poslední kategorie možnosti, jejíž zastoupení tvoří 20 % z celkového počtu, dominovala u Daniely Písařovicové, minimálně se vyskytovala opět u Marcely Augustové.

Graf 2: Zastoupení modalit v příspěvcích moderátorů a moderátorek ČT

Moderátoři využívali také mimo jiné výpovědní modifikace, které jsme zaznamenali ve 167 případech, nejčastější byla elipsa přísudkového slovesa využita 71krát a komplementace výpovědi, která se v textech objevila 96krát. Elipsa byla nejvíce zastoupena v textech Jakuba Železného, naopak nejméně u Světlany Witovské. Komplementaci výpovědi, tedy doplnění o další informace, hojně využívala Daniela Písařovicová, v podstatně omezeném množství se tento jev vyskytl u Marcely Augustové. Jak je zřejmé z grafu, elipsa přísudkového slovesa tvoří 43 % a komplementace výpovědi 57 % z celkového počtu využitých výpovědních modifikací v příspěvcích moderátorů a moderátorek České televize.

Graf 3: Zastoupení výpovědních modifikací v příspěvcích moderátorů a moderátorek ČT

Jako aktivizační prvek využívali někteří moderátoři také spojky „a“ v úvodu výpovědí. Je důležité zmínit, že u některých moderátorů se však tento prvek vůbec nevyskytl. Nejčastěji spojku „a“ v iniciační pozici užívala Marcela Augustová s cílem propojit příspěvek s příspěvkem předchozím.

V závěru můžeme potvrdit, že všichni moderátoři Událostí České televize se snaží dodržovat z hlediska syntaktického plánu jazyka pravidla zpravodajských žánrů a cíleně u nich nedochází k záměrnému porušování norem, které jsou na zpravodajství kladeny. Nenarušují objektivitu ani informační kvalitu tím, že by divákům sdělovali vlastní soudy a názory, přináší jasné a aktuální informace nejen z domova, ale také ze světa.

6.2 Televize Nova

TV Nova je nejstarší česká komerční televizní stanice, která získala licenci v roce 1993 a rok poté zahájila své vysílání. Jejím zakladatelem a prvním generálním ředitelem byl Vladimír Železný.⁷⁶ Jako komerční televize je placena především z příjmů z reklamy. TV Nova sídlí v Praze na Kříženeckého náměstí a jedná se o jednu z nejsledovanějších televizních stanic v České republice. Aktuálně má TV Nova osm programů, jedná se program Nova, Nova CINEMA, Nova GOLD, Nova SPORT1, Nova 2, Nova ACTION, Nova INTERNATIONAL a Nova SPORT2.⁷⁷

Hlavní zpravodajskou relací jsou Televizní noviny, jejichž součástí jsou také Sportovní noviny a Počasí. Relace pravidelně začíná v 19:30 a trvá přibližně 50 minut. Televizní noviny moderuje vždy dvojice moderátorů, aktuálně Lucie Borhyová a Reynolds Koranteng, Renáta Czadernová a Petr Suchoň a Kristina Kloubková a Martin Pouva.⁷⁸

Televizní noviny vždy uváděly moderátorské dvojice, které byly tvořeny mužem a ženou. Tím se odlišují od Událostí České televize, které uvádí vždy pouze jeden moderátor či moderátorka. Jak již bylo zmíněno v 5. kapitole, v případě TV Nova budeme hodnotit moderátorskou dvojici dohromady jako jednoho mluvčího, jelikož se dvojice v jednotlivých vstupech často doplňují, střídají a program mají připravený společně.

---

⁷⁶ BEDNAŘÍK, Petr, JIRÁK, Jan a KÖPPLOVÁ, Barbara. *Dějiny českých médií: od počátku do současnosti*. Praha: Grada, 2011, s. 378.

⁷⁷ TV Nova [online]. Poslední editace 8. 3. 2019. [cit. 9. 3. 2019]. Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/TV_Nova.

⁷⁸ Televizní noviny (TV Nova) [online]. Poslední editace 11. 2. 2019. [cit. 9. 3. 2019]. Dostupné z: [https://cs.wikipedia.org/wiki/Televizní_noviny_\(TV_Nova\)](https://cs.wikipedia.org/wiki/Televizní_noviny_(TV_Nova)).

6.2.1 Lucie Borhyová a Reynolds Koranteng

Lucie Borhyová a Reynolds Koranteng tvoří jednu z nejznámějších moderátorských dvojic Televizních novin. Reynolds Koranteng spolupracuje s TV Nova již od roku 1994, tehdy začínal jako moderátor Počasí. O čtyři roky později, tedy v roce 1999, se stal moderátorem hlavní zpravodajské relace společně s Lucií Borhyovou.⁷⁹ Ta začínala na Nově jako pomocná redaktorka ve zpravodajství v roce 1997. Televizní noviny uvádí s Reynoldsem Korantengem od roku 1999 a od roku 2005 uvádí také magazín Víkend.⁸⁰

Tři zpravodajské relace této moderátorské dvojice byly odvysílány 4. září, 12. října a 23. listopadu 2018. Stejně jako u moderátorů Událostí také příspěvky moderátorských dvojic TV Nova mají charakter předem připravených a promyšlených projevů, které jsou svou strukturou a užitými prostředky bližší projevům psaným. Navíc jde rovněž o texty, které moderátoři čtou z čtecího zařízení ve studiu.

Obdobně jako u moderátorů Událostí, se také v tomto případě nejprve zaměříme na slovosled. Zpravidla bývají jednotlivé vstupy věnovány zpracování nových informací, které by měl mluvčí podat objektivně, proto předpokládáme častější výskyt výpovědí s objektivním slovosledem. V úvodních výpovědích moderátorské dvojice, kterou tvoří Lucie Borhyová a Reynolds Koranteng, převažuje zastoupení výpovědí s objektivním slovosledem, tedy v posloupnosti T → R, kdy moderátoři postupují od známého k novému. Televizní noviny ze 4. září 2018 tvoří 17 příspěvků, ze kterých je v 10 případech užito objektivního slovosledu, v říjnové relaci je objektivní slovosled využit v 15 vstupech z 20. Poslední příspěvek je tvořen 16 vstupy, z nichž je ve 13 z nich využito objektivního slovosledu.

---

⁷⁹ Rey Koranteng [online]. Poslední editace 2. 3. 2019. [cit. 10. 3. 2019]. Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/Rey_Koranteng.

⁸⁰ Lucie Borhyová [online]. Poslední editace 23. 2. 2019. [cit. 10. 3. 2019]. Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/Lucie_Borhyová.

Př.: Evropská komise bojuje také proti nadměrnému používání jednorázového plastového nádobí.

Andrej Babiš bude dál vládnout.

Slovenská policie dopadla tzv. teniskového fantoma.

Výpovědi se subjektivním slovosledem, tedy v posloupnosti R → T, se u této moderátorské dvojice vyskytují jen v omezeném množství. Výpovědní dynamičnost je zde uspořádána od nejvyššího stupně k nejnižšímu, moderátoři tedy postupují od nového ke známému.

Př.: Případ zmizení šestileté holčičky vyšetřují pražští policisté.

Mimořádně náročné léto mají za sebou hasiči.

Obětí závažného případu týrání se stala dvaadvacetiletá žena ze Sokolovska.

V textech Lucie Borhyové a Reynoldse Korantenga se poměrně často objevují také úvodní výpovědi, které začínají tzv. měkkým začátkem, tedy zasazením zprávy do časových a prostorových kulis, což usnadňuje recipientům její vnímání. Tento jev se v jejich případě objevil celkem 14krát.

Př.: Na Ostravsku likvidují jednu z největších ekologických zátěží v Česku.

V Karlových Varech střílel neznámý pachatel po linkovém autobusu, [...].

Ve Spojených státech vrcholí nákupní šílenství v rámci Černého pátku.

Přestože v relacích nenajdeme prakticky žádné zhuštěné nominalizované výpovědi, projevuje se u moderátorů snaha sdělit o daném tématu co nejvíce možných informací, které jsou nahromaděny do vedlejších vět přívlastkových.

Př.: Žena, kterou na začátku minulého týdne uštkla v pražských Hlubočepích jedovatá mamba zelená, dnes ráno zemřela.

Soud ve středu propustil z vězení na podmínku Janu Černou, která se svým druhem Miroslavem Šoškou připravila v červnu 2010 o 30milionovou výhru jednoho bezdomovce.

Subjektivní hodnocení představuje jev, který je chápán jako prostředek porušení objektivní sdělení a neměl by se ve zpravodajství vůbec vyskytovat. Přesto ho však moderátoři využívají ve snaze o zvýšení atraktivity a zaujetí co největšího množství recipientů. Dochází tak k cílenému ovlivňování diváků.

Př.: Policie dopadla zloděje, kterého jste před časem viděli na záběrech v Televizních novinách, jak vykrádá chatu v obci Podlázky na Mladoboleslavsku. Zajímavá je jeho obhajoba.

Marketingová akce láká zákazníky na velké slevy a obecně je považována za start předvánočních nákupů. Letos ho bohužel poznamenal krvavý incident, při kterém zemřel 1 člověk.

Moderátorská dvojice se často kromě zprostředkování nových a aktuálních zpráv z domova či ze světa věnuje také dalším pořadům TV Nova, na které v samostatných příspěvcích odkazuje. Jedná se o reklamní sdělení, ve kterém se moderátoři snaží diváka zaujmout podhalemím děje příslušného pořadu a přimět ho, aby následně celý program shlédl a televize tak docílila vyšší sledovanosti.

Př.: Už zítra se můžete těšit na další vydání pořadu plného reportáží ze zákulisí. Ve Volejte Novu se tentokrát odhalí mnoho nových rolí hvězd televize Nova. Dozvíte se například, s jakou dvojrolí se teď musí popasovat herec Miroslav Etlzer, [...].

Mimo jiné moderátoři využívají také výrazové prostředky, kterými se snaží udržet diváka, aby i nadále zpravodajskou relaci sledoval. Zpravidla se jedná o subjektivní a citově zbarvené výpovědi, kterými moderátoři na diváky apelují, aby i nadále sledovali Televizní noviny. Jedná se o aktivizační prvky, které jsou však z hlediska zpravodajských norem považovány za nevhodné.

Př.: Ted' Vám ukážeme unikátní sportovní úspěch, kterého dosáhla teprve jedenáctiletá dívka z Jihlavska.

Prostředky modality jsou jedním z dalších pragmaticky aktivních prvků v textech, které slouží především jako nástroj pro vyjádření postoje mluvčího k obsahu výpovědi. V našich příspěvcích však není nositel modálních dispozic totožný s osobou mluvčího. Lucie Borhyová a Reynolds Koranteng ve svých příspěvcích nejčastěji využívají jistotní modality. Kategorii pravděpodobnosti, která vyjadřuje míru jistoty mluvčího o platnosti daného obsahu, jsme v textu zaznamenali celkem dvanáctkrát. Nejčastěji byla vyjádřena pomocí modálního slovesa *mít* ve tvaru kondicionálu s infinitivem, ve zbylých případech pak prostřednictvím modálních částic (*prý, asi, zřejmě*).

Př.: Zároveň by měla být dostupná zdarma pro všechny.

To by mělo lidi odradit od nákupu balené vody.

S politikou prý rozhodně skončit nehodlá.

V textech se ve stejné míře objevují také prvky evidenciálnosti, jelikož moderátorská dvojice odkazuje na zdroje informací, a to nejčastěji na konkrétní osoby, skupiny lidí či nejrůznější instituce. V analyzovaných zpravodajských relacích jsme evidenciálnost zaznamenali ve 12 případech, ve kterých moderátoři odkazovali na zdroj informací prostřednictvím předložky *podle*.

Př.: Navíc podle lidí, kteří se s medvědem setkali, není zvíře vůbec plaché.

Podle výzkumu příliš zatěžuje životní prostředí.

Podle odborníků se padělky neustále zlepšují [...].

Moderátoři rovněž využívají také modalitu voluntativní, která se v textech nevyskytuje příliš často, přestože je zastoupena ve všech kategoriích. Modální kategorie nutnosti, vyjádřená pomocí slovesa *muset*, se v jednotlivých příspěvcích objevila pouze třikrát. Stejně zastoupení má její podkategorie záhodnost.

Př.: V následujících dnech musí podstoupit testy, [...].

Ten má usnadnit komunikaci s úřady a ušetřit čas.

Nejvíce zastoupenou kategorií voluntativní modality je kategorie možnosti, kterou jsme zaregistrovali v 7 případech, ve všech byla vyjádřena za pomoci modálního slovesa *moci*.

Př.: [...] nejen jeho obyvatelé teď můžou o názvu hlasovat v anketě na internetu.

Hon na medvěda může trvat i měsíce.

Klidný průběh může narušit stále nedořešená otázka Gibraltaru, [...].

Poslední kategorií voluntativní modality, která je v textu také nejméně zastoupenou, je kategorie záměru. Ta se v projevech dvojice Borhyová a Koranteng vyskytla pouze dvakrát, v obou případech byla vyjádřena modálním slovesem *chtít*.

Př.: [...] nebo vatových tyčinek chtějí eurokomisaři schválit do jara příštího roku.

Piráti chtějí například víc otevřít radnice lidem a zprůhlednit jejich hospodaření.

Ojedinelý je v textech Lucie Borhyové a Reynoldse Korantenga výskyt výpovědních modifikací, ke kterým řadíme např. elipsu přísudkového slovesa či komplementaci výpovědi. Elipsa přísudkového slovesa byla v jednotlivých vstupech využita pouze dvakrát. V prvním případě se jedná o absenci verba finita hned v úvodu výpovědi, který tak získává podobu titulku tištěné publicistiky, jenž zpravidla dokáže upoutat pozornost recipienta. Ve druhém případě jde o komplementační výpověď, která doplňuje větu maticovou.

Př.: Kostely, náměstí, sady nebo paláce.

Přímo z prvního kola byli zvoleni pouze 2. Jiří Čunek ve Vsetíně a Jiří Drahoš ve volebním obvodu Praha 4.

V příspěvcích této moderátorské dvojice také dochází ke komplementaci výpovědi, jedná se o jeden z dalších aktivizačních prvků. Výpověď bývá doplněna o další důležité informace, kterým by příjemce nemusel věnovat dostatečnou pozornost nebo je dokonce přeslechnout. Doplnění o informace pragmatického rázu jsme zaznamenali v 6 případech.

*Př.: Zároveň by měla být dostupná zdarma pro všechny. Například na úřadech.
Do neděle by měli vylovit okolo 150 tun ryb. Zhruba o 10 tun méně než v loňském roce.
Víc než 1000 lidí se dnes zúčastnilo pohřbu Jana Kočky mladšího. Člena známé pražské rodiny Kočkových.*

Jako aktivizační prvek využívá tato moderátorská dvojice anonymizaci konatele děje, kterou jsme zaznamenali v 10 případech. Tento jev se objevoval pouze u některých moderátorů Událostí, ostatní ho užívali pouze ojedinele. Konatel děje je nejčastěji upozadován prostřednictvím personifikovaných vyjádření.

*Př.: Rusko pozastavilo veškeré lety do vesmíru,[...].
To se stane, pokud Mexiko nedokáže kontrolovat příliv migrantů ze střední Ameriky,
[...].*

Je důležité také zmínit, že v Televizních novinách TV Nova moderátoři na rozdíl od Událostí České televize přináší informace bulvárního charakteru, zaměřují se na známé osobnosti a informují o jejich soukromém životě, a tím se snaží udržet vysokou sledovanost. V případě Lucie Borhyové a Reynoldse Korantenga se ale tento druh zpráv objevil v námi sledovaných zpravodajských relacích pouze ojedinele. Informovali např. o těhotenství hejtmanky Středočeského kraje Jaroslavy Pokorné nebo o svatbě vnučky královny Alžběty II.

V následující tabulce přinášíme přehled zkoumaných jevů a jejich početní zastoupení v příspěvcích moderátorské dvojice Lucie Borhyová a Reynolds Koranteng.

Lucie Borhyová a Reynolds Koranteng	
Celkový počet příspěvků	53
Úvodní výpovědi s objektivním slovosledem	38
Úvodní výpovědi s variabilním slovosledem	15
Úvodní výpovědi s měkkým začátkem	14
Jistotní modalita — pravděpodobnost	12
Jistotní modalita — evidenciálnost	12
Voluntativní modalita — nutnost	6
Voluntativní modalita — možnost	7
Voluntativní modalita — záměr	2
Komplementace výpovědi	6
Elipsa přísudkového slovesa	2
Spojka „a“ na začátku úvodní výpovědi	1
Subjektivní hodnocení	10
Odkaz na další tvorbu televize	5
Odkaz na jiné médium	0

Tabulka 9: Zkoumané jevy a jejich výskyty v příspěvcích

L. Borhyové a R. Korantenga

6.2.2 Renáta Czadernová a Petr Suchoň

Druhou moderátorskou dvojici Televizních novin tvoří Renáta Czadernová a Petr Suchoň. Renáta Czadernová pracuje v TV Nova již od roku 2007, tehdy moderovala odpolední Televizní noviny s Pavlem Dumbrovským a poté s Kristinou Kloubkovou. Petr Suchoň nastoupil na Novu až o rok později, tedy v roce 2008,⁸¹ tehdy uváděl Sportovní noviny. Moderátorskou dvojici tvoří od roku 2012, v roce 2016 zastupovala Renátu Czadernovou z důvodu mateřské dovolené moderátorka Petra Svoboda.⁸²

Pro analýzu jsme u této moderátorské dvojice zvolili tři zpravodajské relace odvysílané 20. září, 15. října a 7. listopadu 2018. Stejně jako u předchozí dvojice Televizních novin převažuje také v tomto případě využití objektivního slovosledu. Záznam z 20. září 2018 tvoří 15 vstupů, z nichž ve 13 případech využili moderátoři objektivního slovosledu, v říjnových Televizních novinách byl objektivní slovosled využit ve 12 vstupech ze 17. Poslední relace je tvořena 19 příspěvky, z toho se v 15 úvodních výpovědích využívá objektivního slovosledu. Následující první dva příklady demonstrují využití výpovědí s objektivním slovosledem, u dalších dvou příkladů se jedná o využití slovosledu subjektivního.

Př.: Prezident Miloš Zeman má za sebou druhý den oficiální návštěvy Berlína.

Youtuber Tary je idolem náctiletých.

Vůbec poprvé se v Česku koná celosvětový zahradnický kongres.

Dramatickou honičku s cizincem v ukradeném luxusním autě mají za sebou policisté na severu Čech.

Ojedinele využívají moderátoři oproti předchozí dvojici tzv. měkký začátek, kdy je zpráva nejprve zasazena do časově-prostorových kulis. Celkově k tomu u Renáty Czadernové a Petra Suchoně došlo v 9 případech.

---

⁸¹ Petr Suchoň [online]. [cit. 15. 3. 2019]. Dostupné z: <https://zivotopis.osobnosti.cz/petr-suchon.php>.

⁸² Renáta Czadernová [online]. Poslední editace 9. 11. 2018. [cit. 15. 3. 2019]. Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/Renáta_Czadernová.

Př.: V rakouském Salcburku skončil neformální summit Evropské unie.

V jihočeských Prachaticích se dnes konal pohřeb Tomáše Procházky.

V Kanadě řeší kuriózní skandál hokejistů Ottawy.

I když jsme ani v tomto případě nezaznamenali častý výskyt zhuštěných nominalizovaných výpovědí, přesto se moderátoři snaží sdělit o tématu co nejvíce informací a tak svou výpověď dynamizovat. K tomu moderátoři využívají zejména vedlejší věty přívlastkové.

Př.: V Ivančicích na Brněnsku se podařilo přemístit více než 150 let starou kapličku, která byla nebezpečně blízko hlavní silnice.

V soudní síni se dnes potkal nevidomý muž z Miroslavi na Znojemsku s mužem, který ho mohl v létě zabít.

Stejně jako u L. Borhyové a R. Korantenga se v textech této moderátorské dvojice objevuje subjektivní hodnocení, které by se ve zpravodajství vyskytovat nemělo. Moderátoři se tímto způsobem snaží zaujmout co největší množství diváků a docílit tak vyšší sledovanosti.

Př.: Fotbalista Cristiano Ronaldo má za sebou premiéru, na kterou už asi nikdy nezapomene. Poprvé v Lize mistrů nastoupil za Juventus, ale místo nádherných gólů na sebe upozornil úplně jinak. [...]

Také R. Czadernová a P. Suchoň využívají ve svých výpovědích prvky modality, kterými vyjadřují subjektivní postoj k obsahu výpovědi. Ve zpravodajských relacích se jistotní modalita objevila celkem v 18 případech, byla tedy využita daleko více než u předchozí moderátorské dvojice. Kategorie pravděpodobnosti je v tomto případě nejčastěji vyjadřována prostřednictvím modálních částic (*asi, údajně, pravděpodobně*), v omezené míře pak s využitím modálního slovesa *mít* ve tvaru kondicionálu s infinitivem.

Př.: Údajně se ale jen snažili napodobit ostatní.

Další pachatelé tak pravděpodobně vyšetřovatelům stále unikají.

Příští rok by se anketa měla vrátit.

Kategorii evidenciálnosti jsme v analyzovaných zpravodajských relacích zaznamenali v 15 případech. Moderátoři tak s jejím využitím odkazují na osoby, různé skupiny lidí či instituce jako zdroje informací pomocí předložky *podle*. Rovněž tato kategorie je zastoupena ve větší míře, než tomu bylo u předchozí dvojice. V jednom případě je evidenciálnost vyjádřena odkazem na zdroj informací, který se nachází v předchozí větě.

Př.: Podle organizátorů je důvodem hledání nového způsobu hlasování tak, aby bylo objektivní.

S tím ale nesouhlasí třeba premiér Andrej Babiš. Podle něj nejde o děti, ale mladé lidi.

Voluntativní modalita je v příspěvcích této moderátorské dvojice zastoupena také ve všech kategoriích. Nutnost a její podkategorie záhodnost se v textu vyskytuje celkem v 7 případech. Dominuje podkategorie záhodnosti, která je vyjádřena pomocí tvaru slovesa *mít* a dalšího slovesa, prostá nutnost se s využitím modálního slovesa *muset* objevuje pouze ve 2 případech. Ve druhém příkladu se vyskytuje také kategorie jistotní modality pravděpodobnost.

Př.: Dítě, které má přijít na svět na jaře, bude v linii sedmým následníkem trůnu [...].

Premiér Andrej Babiš se kvůli vítězství opozice v senátu bude muset při prosazování zákonů více spoléhat na komunisty.

Kategorie možnosti, kterou jsme v textu zaznamenali v 9 případech, je nejvíce zastoupenou kategorií voluntativní modality. Pokaždé byla vyjádřena prostřednictvím modálního slovesa *moci*. Oproti předchozím moderátorům je poslední kategorie voluntativní modality, kategorie záměru, využita v tomto případě daleko častěji. Záměr vyjádřený za pomoci slovesa *chtít* jsme zjistili v 7 případech.

První dva příklady demonstrují využití voluntativní modality kategorie možnosti, další dva pak využití kategorie záměru.

Př.: [...], věci mohou skončit v novém obchodě Ministerstva vnitra, [...].

Třeba na Havlíčkovobrodsku si můžete z lesa přinést plné košíky [...].

Podpořit chce společný summit Evropské unie s africkými státy.

Ochránci zvířat jí chtějí zrušit.

Prvky jazykového ekonomie se u Renáty Czadernové a Petra Suchoně vyskytují ojediněle. Elipsu přísudkového slovesa jsme stejně jako u předchozí dvojice zaznamenali pouze dvakrát. V prvním případě se jedná o vypuštění slovesa v úvodu výpovědi. Ve druhém případě o doplnění maticové věty, tedy komplementační výpověď.

Př.: Skoro 900 kusů šperků a dalších cenností.

28 představitelů členských států řešilo dvě hlavní témata. Migraci a brexit.

Komplementaci výpovědi, tedy doplnění a rozšíření informací, využila dvojice v 5 případech. Jedná se o aktivizační prvek, jehož prostřednictvím se moderátoři snaží zdůraznit podstatné informace, které by mohl divák přeslechnout.

Př.: První robotí stopařka Matylda je dnes po týdnu cestování v cíli. Tedy v Pelhřimově.

Pronajímá totiž faru pro pořádání nejrůznějších setkání. Třeba oslav.

Jako aktivizační prvek využili mluvčí ve 3 případech spojku „a“ v úvodu výpovědí. Ve dvou případech ve spojení s částicí „no“.

Př.: No a svůj sen si plní i 20letá talentovaná houslistka Eliška Kukulová.

No a téma migrace se i v Česku skloňuje v posledních dnech o něco častěji.

A dopadením Kohůta policisté objasnili hned 5 dalších loupežných přepadení [...].

Také u druhé moderátorské dvojice, kterou tvoří Renáta Czadernová a Petr Suchoň, přinášíme přehled zkoumaných jevů a jejich početní zastoupení v tabulce.

Renáta Czadernová a Petr Suchoň	
Celkový počet příspěvků	51
Úvodní výpovědi s objektivním slovosledem	40
Úvodní výpovědi s variabilním slovosledem	11
Úvodní výpovědi s měkkým začátkem	9
Jistotní modalita — pravděpodobnost	18
Jistotní modalita — evidenciálnost	15
Voluntativní modalita — nutnost	7
Voluntativní modalita — možnost	9
Voluntativní modalita — záměr	7
Komplementace výpovědi	5
Elipsa přísudkového slovesa	2
Spojka „a“ na začátku úvodní výpovědi	3
Subjektivní hodnocení	6
Odkaz na další tvorbu televize	3
Odkaz na jiné médium	1

Tabulka 10: Zkoumané jevy a jejich výskyty v příspěvcích R. Czadernové a P. Suchoně

6.2.3 Kristina Kloubková a Martin Pouva

Kristina Kloubková a Martin Pouva tvoří poslední moderátorskou dvojici Televizních novin. Kristina Kloubková působí jako moderátorka zpravodajských relací už od roku 2009, moderovala například hlavní zpravodajskou relaci s Reynoldsem Korantengem.⁸³ Martin Pouva působí na Nově od roku 2006, tehdy tam vedl projekt Formule 1 a moderoval studio, které z těchto závodů vysílalo, od roku 2009 pak uváděl Sportovní noviny. Společně s Kristinou Kloubkovou moderuje hlavní zpravodajskou relaci TV Nova od října 2014.⁸⁴

V případě Kristiny Kloubkové a Martina Pouvy jsme zvolili zpravodajské relace odvysílané 3. září, 17. října a 24. listopadu 2018. Také u poslední moderátorské dvojice převažují výpovědi s objektivním slovosledem. Pořad z 3. září 2018 tvoří 20 příspěvků, z toho ve 13 vstupech je užito objektivního slovosledu. V říjnovém záznamu je objektivní slovosled využit v 10 případech z 18, poslední listopadová relace je tvořena 19 vstupy, ze kterých je v 17 využito objektivního slovosledu.

*Př.: Zlínský soud dnes začal projednávat brutální vraždu teprve tříleté holčičky.
Čeští vojáci obnovili hlídkování v okolí letecké základny Bagrám v Afghánistánu.
Sociální demokraté budou už za pár dní debatovat o tom, jak zastavit pád strany.*

Výskyt výpovědí se subjektivním slovosledem je poměrně omezený. Moderátoři se s jeho využitím snaží upoutat divákovu pozornost a hned v úvodu výpovědi zdůraznit důležité informace.

*Př.: Za loupež diamantů za téměř 7000000 korun dostali Vladimír Čalomovs a Dailonis Volkovs u pražského Městského soudu 9 let vězení.
Hodně nebezpečnou zábavu si našly děti v Ostravě.*

---

⁸³ Nové moderátorské DUO [online]. [cit. 16. 3. 2019]. Dostupné z: <http://sance.nova.cz/clanek/novinky/kristina-kloubkova-a-martin-pouva-novou-moderatorskou-dvojici-televiznich-novin.html>.

⁸⁴ Martin Pouva [online]. Poslední editace 9. 11. 2018. [cit. 16. 3. 2019]. Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/Martin_Pouva.

Dvojice také využívá na začátku výpovědi zasazení děje do časových a prostorových kulis, a tím recipientům usnadňují vnímání příslušné zprávy. Tzv. měkký začátek se v textu objevil celkem desetkrát.

Př.: V Bruselu dnes začal dvoudenní summit Rady Evropské unie.

U Přelouče na Pardubicku začal výlov rybníka Buňkov, [...].

Do Česka přijede francouzský prezident Emmanuel Macron.

Oproti předchozím moderátorským dvojicím se u Kristiny Kloubkové a Martina Pouvy projevuje snaha zmínit v tematické části co nejvíce informací, což vede ke vzniku zhuštěných nominalizových výpovědí. Tento jev jsme u této dvojice zaznamenali celkem ve 12 případech.

Př.: Obyvatelé Mladé Boleslavi budou už od zítřka potkávat v ulicích kromě českých také polské a slovenské policisty.

V případě saúdskoarabského novináře pravděpodobně zavražděného na konzulátu v Istanbulu vyplouvají napovrch nové detaily.

Příspěvky poslední moderátorské dvojice jsou oproti předchozím poměrně bohaté na prvky modalit, ani v tomto případě však moderátorská dvojice není nositelem modálních dispozic a informace pouze zprostředkovává. Pravděpodobnost, která byla v textu nejčastěji vyjadřována epistemickými částicemi (*prý, asi, zřejmě*) a v daleko menší míře prostřednictvím modálního slovesa *mít*, jsme zaznamenali ve 22 případech. S využitím evidenciálnosti mluvčí odkazují na zdroje informací, kterými jsou zpravidla různé osoby, organizace či instituce. Kategorie evidenciálnosti se v textu vyskytla devatenáctkrát. První dva příklady demonstrují kategorii pravděpodobnosti, další dva pak kategorii evidenciálnosti.

Př.: Zřejmě největší případ trávení zvířat prudkým jedem v Česku skončí bez trestu.

Světlo prý neodrážejí dostatečně [...].

Podle obžaloby jí loni na konci září zavraždil její devětadvacetiletý otec.

Jedním z možných scénářů je podle Rusů i sabotáž.

Nejčastěji zastoupenou kategorií voluntativní modality byla kategorie nutnosti, která se spolu s její podkategorií záhodnosti objevila ve 12 případech. Ve stejné míře byla vyjádřena jak prostá nutnost prostřednictvím slovesa *muset*, tak záhodnost s využitím slovesa *mít* ve spojení s dalším slovesem.

Př.: Dvoučlenná posádka se musela potýkat i s hurikánem.

Podle původních plánů měli lídři sedmadvacítky schvalovat dohodu o odchodu Británie z unie.

Kategorie možnosti, která se v textu vyskytla pouze šestkrát, byla v porovnání s předchozími dvojicemi využita nejméně. Ve všech případech byla vyjádřena za pomoci modálního slovesa *moci* a jeho záporné formy.

Př.: [...] řidič tak chodce nemůže včas vidět.

Policisté mají za sebou další 2 dramatické automobilové honičky, které mohly skončit tragicky.

Záměr, tedy poslední kategorii voluntativní modality, jsme v textu zaznamenali pouze v 5 případech. Jedná se tak o nejméně zastoupenou kategorii modality u této moderátorské dvojice. Ve všech 5 případech byl záměr vyjádřen pomocí slovesa *chtít* a mluvčí v nich nebyl nositelem modální dispozice.

Př.: Potom chtěl o život připravit i svého pětiletého syna.

Předseda ČSSD Jan Hamáček chce slyšet, [...].

Oproti předchozím 2 moderátorským dvojicím využívají K. Kloubková a M. Pouva častěji výpovědních modifikací. Výpovědním modifikátorem, který se v jejich textech vyskytoval, byla například elipsa přísudkového slovesa, která se v jednotlivých vstupech vyskytla celkem čtyřikrát. Ve 3 případech se jednalo o absenci verba finita hned v úvodu výpovědi, které tak získaly podobu titulku, v 1 případě o doplnění věty po informačním předělu.

Př.: Investice do důležitých dopravních staveb, dostupného bydlení, nebo podpora kultury.

Prokleté místo.

Odveta za padlé a pomsta za smrt kamarádů.

Součástí výpovědních modifikací, které jsme u této dvojice zaznamenali, byla také komplementace výpovědi, která byla využita v 6 případech. Jedná se tedy o nejvyužívanější výpovědní modifikaci v příspěvcích této dvojice.

Př.: [...], že by měl stranu vést minimálně do příštího sjezdu. Tedy až do jara.

Během noční bouřky se sesunul svah na trať tzv. Posázavského Pacifiku. Jednokolejky vedoucí podél řeky Sázavy.

Ve 3 případech využili mluvčí jako aktivizační prvek spojku „a“ na začátku výpovědi, čímž signalizují propojení příspěvku s předchozím příspěvkem.

Př.: A prvňáčkům břeňovské základní školy v Praze přišel popřát i prezident [...].

A hodlají ji také samozřejmě hned použít.

A k Vánocům neodmyslitelně patří i cukroví.

V tabulce přinášíme přehled zkoumaných jevů a jejich početní zastoupení v příspěvcích poslední moderátorské dvojice Televizních novin, kterou tvoří Kristina Kloubková a Martin Pouva.

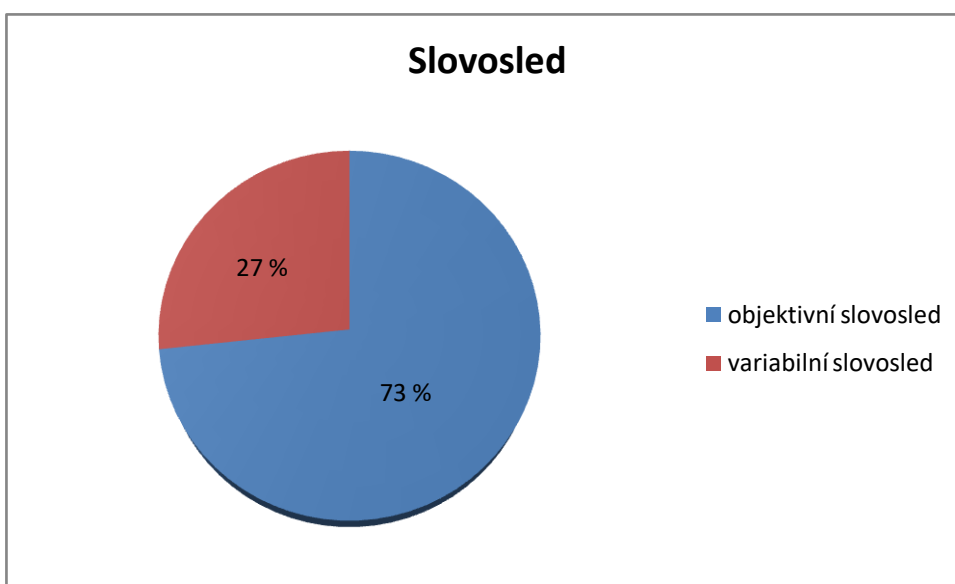
Kristina Kloubková a Martin Pouva	
Celkový počet příspěvků	57
Úvodní výpovědi s objektivním slovosledem	40
Úvodní výpovědi s variabilním slovosledem	17
Úvodní výpovědi s měkkým začátkem	10
Jistotní modalita — pravděpodobnost	22
Jistotní modalita — evidenciálnost	19
Voluntativní modalita — nutnost	12
Voluntativní modalita — možnost	6
Voluntativní modalita — záměr	5
Komplementace výpovědi	6
Elipsa přísudkového slovesa	4
Spojka „a“ na začátku úvodní výpovědi	3
Subjektivní hodnocení	3
Odkaz na další tvorbu televize	2
Odkaz na jiné médium	3

Tabulka 11: Zkoumané jevy a jejich výskyty v příspěvcích K. Kloubkové a M. Pouvy

6.2.4 Mluvčí TV Nova

Stejně jako u moderátorů a moderátorek Událostí ČT také v případě všech moderátorských dvojic Televizních novin, tedy Lucie Borhyové a Reynoldse Korantenga, Renáty Czadernové a Petra Suchoně a Kristiny Kloubkové a Martina Pouvy, se projevuje snaha zaujmout adresáta a získat tak jeho pozornost, proto všichni mluvčí využívají prostředky syntaktického plánu, které na diváka působí a aktivizují ho.

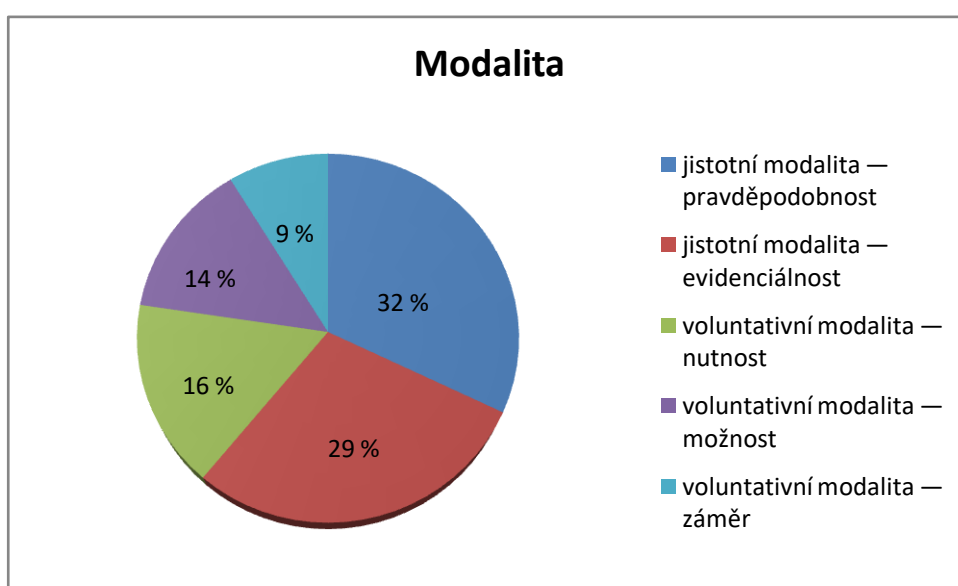
Nápadným aktivizačním prvkem byly také v tomto případě slovosledné variace, kdy mluvčí využívali zejména výpovědí s objektivním slovosledem, které jsme zaznamenali v 118 případech z celkem 161 příspěvků, což odpovídá 73 % z celkového počtu příspěvků za měsíc září, říjen a listopad. Méně často se v textech objevovaly výpovědi s variabilním slovosledem, ty využili mluvčí ve 43 případech a tvoří tak 27 % z celkového počtu.

Graf 4: Zastoupení slovosledu v příspěvcích moderátorských dvojic TV Nova

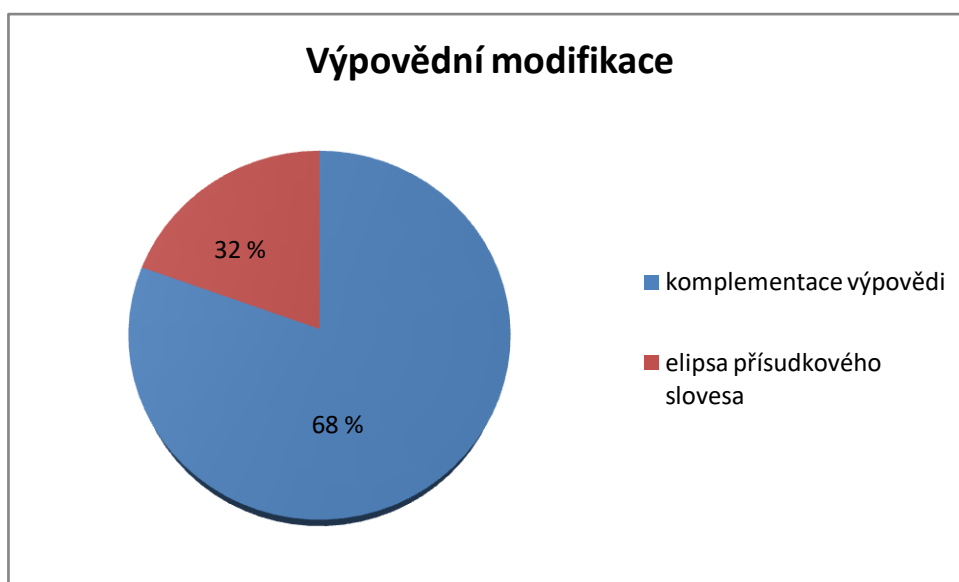
Jako aktivizační prvek využívaly moderátorské dvojice také tzv. měkkého začátku, výpovědi tak nejprve zasadily do časových a prostorových kulis, a tím se snažili recipientům usnadnit vnímání jednotlivých zpráv. Nejčastěji jsme měkký začátek zaznamenali v příspěvcích L. Borhyové a R. Korantenga, nejméně pak u R. Czadernové a P. Suchoně.

Modalita, která se v textech objevila celkem 159krát, byla v příspěvcích moderátorských dvojic TV Nova zastoupena ve všech svých kategoriích, v textech se tedy vyskytovala jak modalita jistotní, tak modalita voluntativní. Kategorii pravděpodobnosti využili mluvčí v 52 případech, je tedy nejvíce zastoupenou kategorií modality a tvoří 32 % z celkového počtu. Nejvíce byla zastoupena u Kristiny Kloubkové a Martina Pouvy a naopak nejméně u L. Borhyové a R. Korantenga. Kategorie evidenciálnosti, jež opět převládala u K. Kloubkové a M. Pouvy a nejméně u L. Borhyové a R. Korantenga, tvoří 29 %, byla tedy v textech využita v 46 případech. Nejvíce zastoupenou kategorií voluntativní modality byla kategorie nutnosti, kterou moderátoři využili 25krát a tvoří tak 16 % z celkového počtu. Nutnost převládala u K. Kloubkové a M. Pouvy, nejméně byla využita v příspěvcích L. Borhyové a R. Korantenga. Kategorie možnosti, která byla využita 22krát a tvoří 14 %, a záměru, která představuje 9 % z celkového počtu, dominovaly v textech R. Czadernové a P. Suchoně, nejméně byla možnost zastoupena u K. Kloubkové a M. Pouvy a záměr u L. Borhyové a R. Korantenga.

Graf 5: Zastoupení modality v příspěvcích moderátorských dvojic TV Nova

Výpovědní modifikace jsme v příspěvcích moderátorských dvojic zaregistrovali ve 25 případech. Stejně jako u moderátorů a moderátorek Událostí se v tomto případě vyskytovala elipsa přísudkového slovesa, kterou mluvčí využili osmkrát, a komplementace výpovědi, která se v textech objevila 17krát a dominovala u K. Kloubkové a M. Pouvy a L. Borhyové a R. Korantenga. Elipsa tak tvoří 32 % z celkového počtu využitých výpovědních modifikací, přičemž nejvíce zastoupená byla opět v příspěvcích K. Kloubkové a M. Pouvy. Komplementace výpovědi poté představuje 68 % z celkového počtu. Nejméně zastoupené byly výpovědní modifikace v příspěvcích R. Czadernové a P. Suchoně.

Graf 6: Zastoupení výpovědních modifikací v příspěvcích moderátorských dvojic TV Nova

Jako aktivizační prvek využívali mluvčí také spojky „a“ v úvodu výpovědí, je však nutné upozornit, že u moderátorských dvojic byla tato aktivizace zastoupena v daleko menší míře, než tomu bylo u moderátorů a moderátorek České televize.

Přestože se v relacích Televizních novin častěji objevovaly výrazové prostředky jako např. subjektivní hodnocení, které mohou porušovat zpravodajské normy (zejména objektivitu a neutralitu zpráv), nedocházelo ze strany mluvčích k úmyslnému snižování informační kvality. Dvojice se tak s využitím těchto prostředků snaží především upoutat pozornost recipienta a docílit vysoké sledovanosti.

7 Srovnání a vyhodnocení

V diplomové práci jsme se zaměřili na výrazové prostředky syntaktické roviny, které mluvčí využívají k tomu, aby zaujali adresáta a mohli jej následně ovlivnit. Z analýzy je patrné, že k porušování zpravodajských norem může dojít také na syntaktické rovině. Přestože u moderátorů a moderátorek nedocházelo k záměrnému snižování informační kvality nebo ohrožování objektivity tak, jak jsme předpokládali, projevovala se u obou médií snaha mluvčích získat si a zároveň udržet pozornost příjemců daných zpráv.

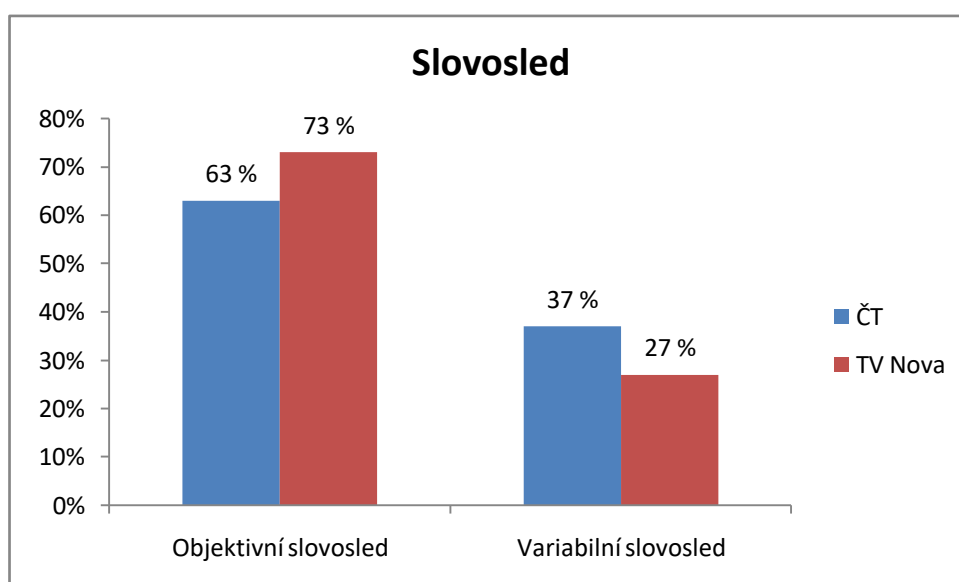
V následující tabulce jsme zaznamenali průměrný výskyt jednotlivých jevů na 1 moderátora/moderátorku či v případě TV nova na moderátorskou dvojici. Je patrné, že mluvčí České televize častěji využívají výrazové prostředky s persvazivní funkcí než moderátorské dvojice TV Nova. Tento výsledek však může být ovlivněný také tím, že jsme moderátorské dvojice TV Nova posuzovali jako jednoho mluvčího. I přesto je však rozdíl mezi jednotlivými médii nepatrný.

	ČT	TV Nova
Celkový počet příspěvků	56,3	53,7
Úvodní výpovědi s objektivním slovosledem	35,7	39,3
Úvodní výpovědi s variabilním slovosledem	20,7	14,3
Úvodní výpovědi s měkkým začátkem	11,8	11
Jistotní modalita — pravděpodobnost	11,5	17
Jistotní modalita — evidenciálnost	18,2	15,3
Voluntativní modalita — nutnost	10,5	8,3
Voluntativní modalita — možnost	11,3	7,3
Voluntativní modalita — záměr	5,8	4,7
Komplementace výpovědi	16	6
Elipsa přísudkového slovesa	11,8	2,7
Spojka „a“ na začátku úvodní výpovědi	1,8	2,3
Subjektivní hodnocení	0,3	6,3
Odkaz na další tvorbu televize	1,8	3,3
Odkaz na jiné médium	3,5	1,3

Tabulka 12: Průměrný výskyt jevů

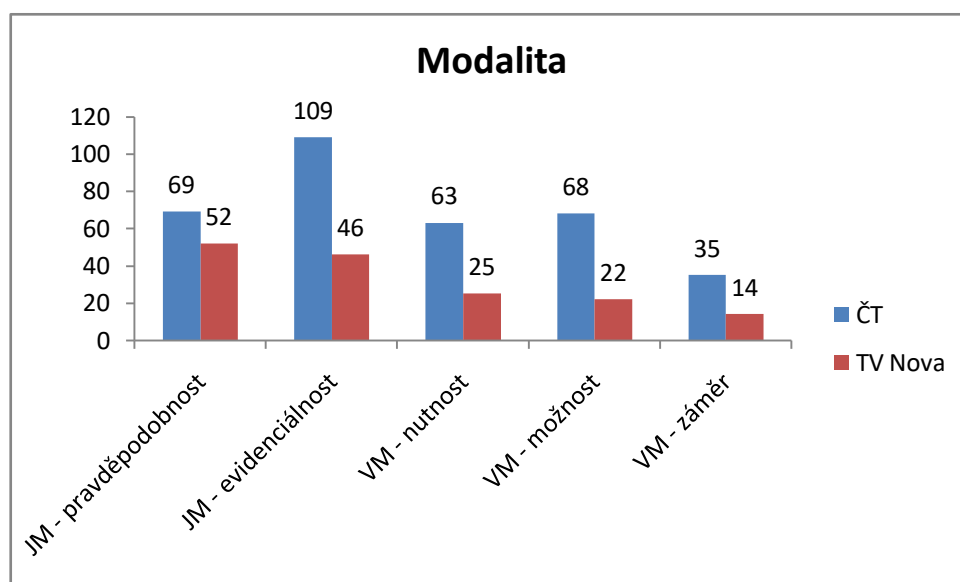
Nejnápadnějším aktivizačním prvkem byly slovosledné variace, v případě obou médií jsme předpokládali častější výskyt výpovědí s objektivním slovosledem, jelikož jednotlivé vstupy byly zpravidla věnovány zpracování a zprostředkování nových informací. U obou médií se nám náš předpoklad potvrdil, objektivní slovosled jsme u mluvčích České televize zaznamenali v 214 případech z 338 příspěvků, což odpovídá 63 % z celkového počtu. U moderátorských dvojic TV Nova tvořil objektivní slovosled 73 %, byl tedy využit 118krát. Výpovědi s variabilním slovosledem, které mluvčí využívali k upoutání pozornosti recipienta při sdělování nových a nečekaných informací, tvořily u České televize 37 % z celkového počtu, v případě TV Nova 27 %.

Graf 7: Zastoupení slovosledu v příspěvcích ČT a TV Nova

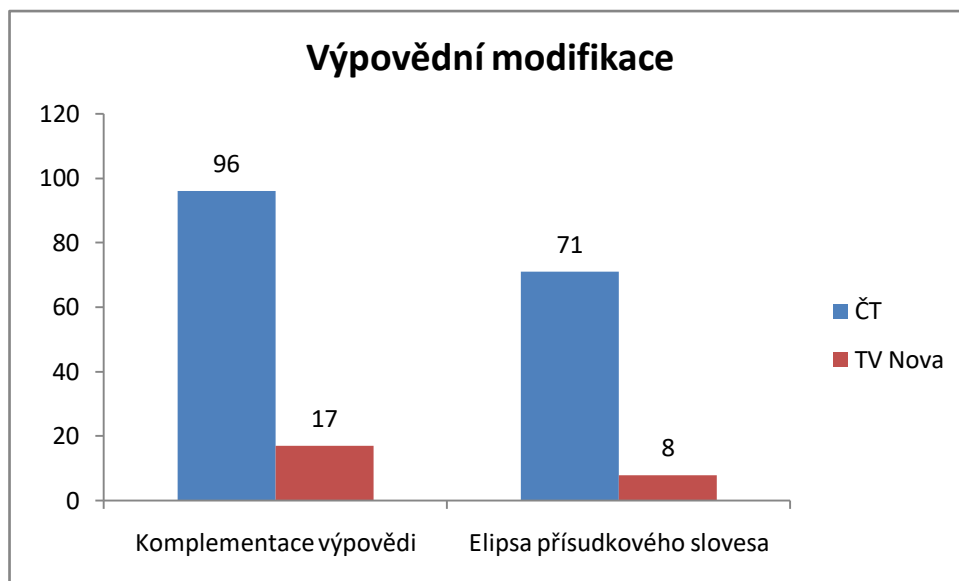
Mluvčí České televize i TV Nova často využívali tzv. měkký začátek, jehož prostřednictvím se snažili usnadnit recipientům vnímání zpráv tím, že své výpovědi nejprve zasazovali do časových a prostorových kulis. V případě České televize byl měkký začátek zaznamenán 71krát, u TV Nova 33krát. Z tabulky č. 12 vyplývá, že tzv. měkký začátek byl v průměru na 1 moderátora a moderátorskou dvojici využitý přibližně ve stejné míře.

Jako další aktivizační prvek jsme v příspěvcích zaznamenali využití modalit, a to jak jistotní, tak voluntativní. Prvky modalit se nejčastěji objevovaly u moderátorů a moderátorek Událostí, v daleko menší míře se však vyskytly také v příspěvcích moderátorských dvojic Televizních novin. Ve zpravodajských relacích ČT a TV Nova se nejčastěji objevovaly prvky modalit jistotní, u ČT nejčastěji kategorie evidenciálnosti, v případě TV Nova kategorie pravděpodobnosti. Nejméně byla z voluntativní modalit u obou médií zastoupena kategorie záměru, naopak nejvíce využívali mluvčí ČT kategorii možnosti a moderátorské dvojice TV Nova kategorii nutnosti.

Graf 8: Zastoupení modalit v příspěvcích ČT a TV Nova

V příspěvcích jsme zaregistrovali také využití výpovědních modifikací, které zřetelně převažovaly u moderátorů a moderátorek České televize. Jednalo se zejména o elipsu přísudkového slovesa a komplementaci výpovědi, ty jsme zaznamenali celkem 167krát. Ve zpravodajských relacích TV Nova se výpovědní modifikátory objevily pouze v 25 případech.

Graf 9: Zastoupení výpovědních modifikací v příspěvcích ČT a TV Nova

Jak již bylo zmíněno v úvodní části práce, na kvalitu zpráv jsou kladeny požadavky, kterými jsou podle Denise McQuila relevance zpráv a podkladových informací, dále pak objektivita, vyváženost a nestrannost informací. Přestože se Česká televize i TV Nova snaží tyto požadavky dodržovat, předpokládali jsme, že v případě komerčního média, tedy TV Nova, budou moderátorské dvojice v Televizních novinách častěji využívat prostředky, které by mohly ohrozit objektivitu nebo směřovat ke snížení informační kvality. V jednotlivých relacích Televizních novin jsme zaznamenali např. subjektivní hodnocení nebo citově zabarvené výpovědi, které mluvčí využívali daleko častěji než moderátoři a moderátorky Událostí. I když jsou tyto jevy z hlediska norem považovány za nepatřičné, je důležité upozornit, že i přesto nedocházelo ze strany mluvčích k záměrnému snižování informační kvality či ohrožování objektivity. Moderátorské dvojice se s využitím těchto prostředků snažili zejména upoutat pozornost příjemců a docílit tak vysoké sledovanosti.

Patrným rozdílem mezi veřejnoprávní Českou televizí a komerční TV Nova je také vyšší míra komercializace v Televizních novinách, kde se velmi často objevovaly zprávy bulvárního charakteru. Moderátorské dvojice v relacích také zmiňují další pořady stanice, které teprve budou odvysílány, čímž si snaží zajistit vyšší sledovanost celé stanice.

8 Závěr

Pro tuto diplomovou práci jsme zvolili osmnáct záznamů hlavní zpravodajské relace České televize (Událostí) a devět záznamů hlavního zpravodajství TV Nova (Televizních novin). Analýze jsme podrobili všech 12 mluvčích těchto pořadů, avšak moderátorské dvojice TV Nova byly v práci analyzovány jako jeden mluvčí. Zkoumaný materiál jsme čerpali z mediální databáze Anopress.

Cílem práce bylo zjistit, zda moderátoři a moderátorky v televizním zpravodajství adekvátně využívají zvolené jazykové prostředky syntaktické roviny a dodržují tak jednotlivé normy, které jsou na zpravodajství kladeny. Předpokládali jsme, že mluvčí jednotlivých zpravodajských relací tyto požadavky respektují a snaží se především získat a udržet pozornost recipienta. Mimo jiné jsme si stanovili také další otázky, na které jsme v závěru této práce odpověděli.

V úvodních kapitolách jsme nejprve definovali základní pojmy, kterými byla žurnalistika, funkční styl publicistický, publicistika a zpravodajství. Následně jsme se zaměřili na zpravodajské normy, zejména informační kvalitu, objektivitu a neutralitu zpráv, a výrazové prostředky syntaktického plánu. Poté jsme v samostatném oddíle provedli analýzu vybraných prostředků syntaktické roviny na zvoleném materiálu, v první řadě u mluvčích České televize a následně u moderátorských dvojic TV Nova. Z těchto prostředků jsme se zaměřili na slovosledné variace, modalitu jistotní a voluntativní a výpovědní modifikátory, především na elipsu přísudkového slovesa a komplementaci výpovědi. Mimo jiné jsme se u jednotlivých mluvčích soustředili také na využívání subjektivního hodnocení, užití spojky „a“ na začátku úvodních výpovědí, odkazy na další tvorbu televize nebo jiné médium. U jednotlivých moderátorů a moderátorských dvojic jsme následně ke každému jevu uvedli několik příkladů a kvantitativní údaje zaznamenali do přehledných tabulek.

Analýza potvrdila, že se v textech vyskytovaly výrazové prostředky syntaktické roviny, které by mohly narušit požadavky kladené na zpravodajství, zejména u moderátorských dvojic TV Nova, méně často u moderátorů a moderátorek České televize. Inklinovala k nim tedy obě média. Záměrně však nedocházelo k ohrožování objektivity nebo snižování informační kvality zpráv. Prostředků syntaktické roviny bylo využito především k aktivizaci recipienta a jeho

ovlivnění, mluvčí usilovali o to, aby probudili a poté udrželi pozornost potenciálního příjemce. Na základě analýzy jsme tedy dospěli k závěru, že se potvrdily naše předpoklady, které jsme nastínili na začátku práce.

Na závěr jsme spočítali průměrný výskyt jevů u obou médií, v grafech zaznamenali četnost jejich zastoupení a následně porovnali jednotlivá média mezi sebou. Dospěli jsme k závěru, že moderátoři a moderátorky Událostí častěji využívali výrazové prostředky s persvazivní funkcí než moderátorské dvojice TV Nova, tyto prostředky jsou však vždy využity k ovlivnění a aktivizaci příjemců, nikoli k záměrnému porušování zpravodajských norem.

Anotace

Autor práce: Bc. Lucie Staničková

Název katedry a fakulty: Katedra bohemistiky, Filozofická fakulta Univerzity Palackého v Olomouci

Název práce: Využití prostředků syntaktické roviny při ovlivnění recipienta mediálních sdělení

Vedoucí práce: Mgr. Jindřiška Svobodová, Ph.D.

Počet znaků (včetně tabulek): 124 559

Počet příloh: 1 CD

Počet použitých zdrojů: 23 knižních publikací, 2 články, 16 internetových zdrojů

Klíčová slova: zpravodajství, TV zpravodajství, informační kvalita, neutralita, objektivita, syntaktická rovina, recipient, Česká televize, TV Nova

Diplomová práce se zaměřuje na výrazové prostředky syntaktické roviny, které by mluvčí mohl využít proto, aby zaujal a následně ovlivnil recipienta sdělení, u moderátorů hlavních zpravodajských relací České televize a TV Nova. V diplomové práci jsou analyzovány vybraná vydání pravidelných zpravodajských relací, kterými jsou Události a Televizní noviny. Teoretická část práce vysvětluje pojmy, jako je žurnalistika, funkční styl publicistický, zpravodajství, publicistika a zaměřuje se také na zpravodajské normy. V praktické části jsou nabyté informace aplikovány na prostředky syntaktické roviny, následně je provedena kvantifikace nasbíraných dat a jejich vyhodnocení.

Key words: news, TV news, quality of information, neutrality, objectivity, syntactic plane, recipient, Česká televize, TV Nova

The diploma thesis focuses on the expressive means of the syntactic plane, which could be used by the speaker in order to attract and subsequently affect the recipient of the message with anchors of the main news programs of Česká televize and TV Nova. We analyse selected edition of regular news programs Události and Televizní noviny in the thesis. The theoretical part of the thesis deals with notions such as journalism, publicistic functional style, news and it also focuses on reporting standards. The acquired information are applied to the means of the syntactic plane in the practical part and it is followed by a qualification of the collected data and their evaluation.

Resumé

We have chosen eighteen records of main news program of Česká televize and nine records of main news program of TV Nova for the thesis. We have analysed all twelve anchors of the programs, however anchor duos of TV Nova were analysed as a one speaker. We used the material found in Anopress media database.

The aim of the thesis was to find out if the anchors of the TV news programs utilize the selected language means of the syntactic plane adequately and thus adhere to the individual to various standards that are imposed on the news. We assumed that the anchors of the individual news programs respect these requirements and that they try to gain and retain the attention of the recipient. Furthermore, we have set other questions as well which we have answered in the end of the thesis.

First, we defined the basic terms such as journalism, journalistic functional style and news in the introductory chapters. Then we focused on reporting standards and expressive means of syntactic plane. We analysed selected means of the syntactic plane in a separate section, first anchors of Česká televize and then anchor duos of TV Nova. We focused on word-order variations, modality of certainty and voluntative and informative modifiers from these means, especially the ellipse of the predicative verb and complementation of the statement. Furthermore, we focused on the used on the subjective assessment use, the use of conjunction “and” at the beginning of the introductory statements, references to other production of the television or to other media in accordance to each anchor.

We have provided several examples for each phenomenon for each individual anchor or anchor duo and then we entered the quantitative data in tables.

The analysis confirmed that there were expressive means of syntactic plane in the texts, which could disrupt the requirements for reporting and news, especially with TV Nova anchor duos, less often with anchors of Česká televize. Therefore, both media inclined to them. Furthermore, there was no deliberate

reduction of the objectivity or information quality of the news. The means of syntactic plane were used mainly to activate and influence the recipient. The anchors tried to bring out and then keep the attention of the potential recipient. We came to conclusion based on our analysis that our assumptions, which we outlined in the beginning of the thesis, were confirmed.

In conclusion, we calculated the average occurrence of the phenomena in both media, entered their frequency in graphical representation of their use and compared the media with each other. Therefore, we came to conclusion that anchors of the Události used expressive means with persuasive function more than anchor duos of TV Nova. These means are however used not to violate the news standards but to influence and activate the recipients.

Seznam použité literatury

Knižní publikace:

BARTOŠEK, Jaroslav. *Jazyk žurnalistiky*. In. DANEŠ, František a kol. *Český jazyk na přelomu tisíciletí*. Praha: Academia, 1997, s. 42—67.

BEDNAŘÍK, Petr, JIRÁK, Jan a KÖPPLOVÁ, Barbara. *Dějiny českých médií: od počátku do současnosti*. Praha: Grada, 2011, 439 s.

BĚLIČOVÁ, Helena. *Modální báze jednoduché věty a souvětí: (k porovnávací syntaxi češtiny a ruštiny)*. Praha: Ústav pro jazyk český ČSAV, 1983, 154 s.

ČECHOVÁ, Marie, KRČMOVÁ, Marie a MINÁŘOVÁ, Eva. *Současná stylistika*. Praha: NLN, Nakladatelství Lidové noviny, 2008, 381 s.

DANEŠ, František, GREPL, Miroslav a HLAVSA, Zdeněk. *Mluvnice češtiny 3*. Praha: Academia, 1987, 746 s.

GREPL, Miroslav a KARLÍK, Petr. *Gramatické prostředky hierarchizace sémantické struktury věty*. Brno: Univerzita J. E. Purkyně, 1983, 102 s.

GREPL, Miroslav a KARLÍK, Petr. *Skladba češtiny*. Olomouc: Votobia, 1998, 503 s.

JÍLEK, Viktor a BEDNAŘÍKOVÁ, Božena. *Jazykové prostředky s potenciálem porušit normu v oblasti mediálního zpravodajství*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2015, 233 s.

JIRÁK, Jan a KÖPPLOVÁ, Barbara. *Masová média*. Praha: Portál, 2009, 413 s.

KARLÍK, Petr, NEKULA, Marek a PLESKALOVÁ, Jana. *Encyklopedický slovník češtiny*. Praha: Nakladatelství Lidové noviny, 2002, 604 s.

KOŘENSKÝ, Jan a kol. *Komplexní analýza komunikačního procesu a textu: učební text pro výběrové semináře filologických oborů*. 3. vyd. České Budějovice: Jihočeská univerzita, 1999, 149 s.

KŘÍŽKOVÁ, Helena. *Větné typy a tzv. jistotní modalita*. In. *Studia Slavica Pragensia*, Praha: Univerzita Karlova, 1973, s. 107—114.

MATHESIUS, Vilém. *Čeština a obecný jazykozpyt: soubor statí*. Praha: Melantrich, 1947, 463 s.

MCQUAIL, Denis. *Úvod do teorie masové komunikace*. 4., rozšířené a přepracované vydání. Praha: Portál, 2009, 639 s.

MINÁŘOVÁ, Eva. *Stylistika pro žurnalisty*. Praha: Grada Publishing, 2011, 289 s.

OSVALDOVÁ, Barbora a HALADA, Jan. *Praktická encyklopedie žurnalistiky*. 2. dopl. vyd. Praha: Nakladatelství Libri, 2002, 240 s.

OSVALDOVÁ, Barbora. *Zpravodajství v médiích*. 2., upr. vyd. Praha: Karolinum, 2011, 144 s.

PALMER, Frank Robert. *Mood and modality*. Cambridge: Cambridge University Press, 1995, 242 s.

REIFOVÁ, Irena. *Slovník mediální komunikace*. Praha: Portál, 2004, 327 s.

SCHULZ, Winfried. *Analýza obsahu mediálních sdělení*. 3., nezm. vyd. Praha: Karolinum, 2011, 149 s.

TRAMPOTA, Tomáš a VOJTĚCHOVSKÁ, Martina. *Metody výzkumu médií*. Praha: Portál, 2010, 293 s.

TRAMPOTA, Tomáš. *Zpravodajství*. Praha: Portál, 2006, 191 s.

UHLÍŘOVÁ, Ludmila. *Knižka o slovosledu*. Praha: Academia, 1987, 160 s.

Odborné články:

BURÁŇOVÁ, Eva. *Vztah mezi pravděpodobností, dispoziční a záměrovou modalitou*. In. *Slovo a slovesnost*, 1979, roč. 40, č. 2, s. 98—101.

SVOBODOVÁ, Jindřiška. *Persvazivní funkce výrazových prostředků syntaktického plánu ve vybraných komunikátech mluvené publicistiky*. In. *Bohemica Olomucensia*, Olomouc: Vydavatelství Filozofické fakulty UP, 2016, roč. 8, č. 2, s. 50—79.

Internetové zdroje:

Anopress IT, a. s.: *O nás* [online]. [cit. 23. 1. 2019]. Dostupné z: <https://www.anopress.cz/anopress>.

Česká televize: *Lidé ČT – Daniela Písařovicová* [online]. [cit. 2. 3. 2019]. Dostupné z: <https://www.ceskatelevize.cz/lide/daniela-pisarovicova/>.

Česká televize: *Lidé ČT – Jakub Železný* [online]. [cit. 3. 3. 2019]. Dostupné z: <https://www.ceskatelevize.cz/lide/jakub-zelezny/>.

Česká televize: *Lidé ČT – Marcela Augustová* [online]. [cit. 17. 2. 2019]. Dostupné z: <https://www.ceskatelevize.cz/lide/marcela-augustova/>.

Česká televize: *Lidé ČT – Martin Řezníček* [online]. [cit. 9. 3. 2019]. Dostupné z: <https://www.ceskatelevize.cz/lide/martin-reznicek-2/>.

Česká televize: *Lidé ČT – Michal Kubal* [online]. [cit. 23. 2. 2019]. Dostupné z: <https://www.ceskatelevize.cz/lide/michal-kubal/>.

Česká televize: *Lidé ČT – Světlana Witowská* [online]. [cit. 8. 3. 2019]. Dostupné z: <https://www.ceskatelevize.cz/lide/svetlana-witowska/>.

Česká televize: *Základní informace o ČT* [online]. [cit. 16. 2. 2019]. Dostupné z: <https://www.ceskatelevize.cz/vse-o-ct/zakladni-informace-o-ct/>.

Osobnosti: *Petr Suchoň* [online]. [cit. 15. 3. 2019]. Dostupné z:
<https://zivotopis.osobnosti.cz/petr-suchon.php>.

TV Nova: *Nové moderátorské DUO* [online]. [cit. 16. 3. 2019]. Dostupné z:
<http://sance.nova.cz/clanek/novinky/kristina-kloubkova-a-martin-pouva-novou-moderatorskou-dvojici-televiznich-novin.html>.

Wikipedie: *Lucie Borhyová* [online]. [cit. 10. 3. 2019]. Dostupné z:
https://cs.wikipedia.org/wiki/Lucie_Borhyová.

Wikipedie: *Martin Pouva* [online]. [cit. 16. 3. 2019]. Dostupné z:
https://cs.wikipedia.org/wiki/Martin_Pouva.

Wikipedie: *Renáta Czadernová* [online]. [cit. 15. 3. 2019]. Dostupné z:
https://cs.wikipedia.org/wiki/Renáta_Czadernová.

Wikipedie: *Rey Koranteng* [online]. [cit. 10. 3. 2019]. Dostupné z:
https://cs.wikipedia.org/wiki/Rey_Koranteng.

Wikipedie: *Televizní noviny (TV Nova)* [online]. [cit. 9. 3. 2019]. Dostupné z:
[https://cs.wikipedia.org/wiki/Televizní_noviny_\(TV_Nova\)](https://cs.wikipedia.org/wiki/Televizní_noviny_(TV_Nova)).

Wikipedie: *TV Nova* [online]. [cit. 9. 3. 2019]. Dostupné z:
https://cs.wikipedia.org/wiki/TV_Nova.

Seznam grafů

Graf 1: Zastoupení slovosledu v příspěvcích moderátorů a moderátorek ČT	62
Graf 2: Zastoupení modality v příspěvcích moderátorů a moderátorek ČT	63
Graf 3: Zastoupení výpovědních modifikací v příspěvcích moderátorů a moderátorek ČT ...	64
Graf 4: Zastoupení slovosledu v příspěvcích moderátorských dvojic TV Nova	84
Graf 5: Zastoupení modality v příspěvcích moderátorských dvojic TV Nova	85
Graf 6: Zastoupení výpovědních modifikací v příspěvcích moderátorských dvojic TV Nova	86
Graf 7: Zastoupení slovosledu v příspěvcích ČT a TV Nova	89
Graf 8: Zastoupení modality v příspěvcích ČT a TV Nova	90
Graf 9: Zastoupení výpovědních modifikací v příspěvcích ČT a TV Nova	91

Seznam tabulek

Tabulka 1: Počet jednotlivých moderátorských vstupů u moderátorů České televize	28
Tabulka 2: Počet jednotlivých moderátorských vstupů u moderátorských dvojic TV Nova...	29
Tabulka 3: Zkoumané jevy a jejich výskyty v příspěvcích Marcely Augustové	35
Tabulka 4: Zkoumané jevy a jejich výskyty v příspěvcích Michala Kubala	40
Tabulka 5: Zkoumané jevy a jejich výskyty v příspěvcích Daniely Písařovicové	46
Tabulka 6: Zkoumané jevy a jejich výskyty v příspěvcích Jakuba Železného.....	51
Tabulka 7: Zkoumané jevy a jejich výskyty v příspěvcích Světlany Witowské.....	56
Tabulka 8: Zkoumané jevy a jejich výskyty v příspěvcích Martina Řezníčka	61
Tabulka 9: Zkoumané jevy a jejich výskyty v příspěvcích L. Borhyové a R. Korantenga	73
Tabulka 10: Zkoumané jevy a jejich výskyty v příspěvcích R. Czadernové a P. Suchoně	78
Tabulka 11: Zkoumané jevy a jejich výskyty v příspěvcích K. Kloubové a M. Pouvy	83
Tabulka 12: Průměrný výskyt jevů	88